ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΩΡΗΣ

ΤΑ ΕΦΤΑ ΦΟΥΣΑΤΑ

— Μωρὲ τί βορριᾶς καὶ θρακιᾶς μοῦ λέτ' ἐμένα! εἶπεν ὁ Γιαννιὸς ὁ Χούρχουλας, τί βορριᾶς καὶ θρακιᾶς μοῦ λέτ' ἐμένα! . . . Ἄκου ποῦ στὸ λέω· τῆς φουρτοῦνες τοῦ Καβομαληᾶ δὲν τῆς κάνουν ἀνέμοι . . .

— Ἀμ ποιοὶ τῆς κάνουν;

— Ποιοὶ τῆς κάνουν; Ἐγὼ νὰ σοῦ εἰπῶ ποιοὶ τῆς κάνουν. Ὄχι, σοῦ λέει, εἶνε χοντρὸς κάβος καὶ χύνει τὸ βουνὸ κ' ἔρχετ' ὁ θρακιᾶς ἀπὸ πάνου καὶ βγάζουν ἀψάδα οἱ Βελανιδιώτισσες· κολοκύθια! Μωρὲ τῆς φουρτούνες τοῦ Καβομαληᾶ δὲν τῆς κάνουν ἀνέμοι . . .

— Μὰ ποιοὶ τῆς κάνουν, διάολε, πές μας λοιπόν! ἐφώναξεν ἀνυπόμονα Ἀλέξης ὁ Σκιαθίτης, πάντα ἀράθυμος.

— Τῆς φουρτοῦνες τοῦ Καβομαληᾶ; Ἐγὼ νὰ σᾶς 'πῶ· ἐγὼ τὸ ξέρω. Τῆς φουρτοῦνες τοῦ Καβομαληᾶ δὲν τῆς κάνουν ἀνέμοι· ἐγὼ νὰ σᾶς 'πῶ . . .

— Ὄχι, νὰ μὴ μᾶς 'πῇς! τὸν ἔκοψεν ἔξαφνα Κώστας ὁ Συριανὸς ὁ θερμαστής. Διάολε, θὰ μᾶς βγάλῃς τὴν ψυχὴ μὲ τὸν Καβομαληᾶ σου! Γιὰ κάβο τάχα θὰ μᾶς τὸν περάσῃς κι' αὐτὸν κατὰ πῶς τὸν κατάντησαν κ' οἱ ψαρόβαρκες; Δὲ θέλουμε νὰ μᾶς 'πῇς τίποτα.

Κ' ἐγύρισε τῆς πλάτες δυσαρεστημένος τάχα. Ὁ Γιαννιὸς ὁ Χούρχουλας τὸ πῆρε στ' ἀλήθεια· τὸν κύτταξε μὲ ἀπορία, ἀναψοκοκκίνησε.

— Γιατί, ρὲ παιδί; ἐρώτησε μὲ παράπονο.

Ὁ Γιαννιὸς ὁ Χούρχουλας εἶχε μανία νὰ διηγῆται. Μόλις παρουσιαζόταν ἡ παραμικρὴ εὐκαιρία νὰ καθήσῃ τὸ τσοῦρμα, ἕτοιμος κι' αὐτὸς ν' ἀρχίσῃ. Τὸ τσοῦρμα, τὸν ἤξερε κ' ἐδιασκέδαζε μαζί του, πειράζοντάς τον στὴν ἀδυναμία του. Πότε τὸν ἔδιωχναν τάχα ἀπὸ κοντά τους· πότε ἐνῷ ἐδιηγότουν ἄρχιζαν ὅλοι σύμφωνοι τὸ βῆχα, πότε ἔπιαναν φιλονεικία καὶ τὸν ἐσύγχιζαν καὶ κάποτε ἔφευγαν ἕνας ἕνας σιγὰ σιγὰ ὡς ποῦ στὸ τέλος ἀπόμενε μόνος νὰ λέγῃ καὶ μόνος ν' ἀκούῃ. Ὁ Γιαννιὸς ὁ Χούρχουλας ἐφουρκιζότουν βλέποντας αὐτὴ τὴν περιφρόνηση τῶν συντρόφων του στὰ διηγήματά του καὶ ὁρκιζότουν στῆς μάνας του τὰ κόκκαλα, στὴ θάλασσα ποῦ ἀρμενίζει νὰ μὴ τοὺς ξαναδιηγηθῇ τίποτα, οὔτε νὰ τοὺς κάμῃ συντροφιά. Καὶ ἦταν βέβαιος πῶς ἅμα χάσουν τὴ συντροφιά του, τὰ διηγήματά του μάλιστα ἅμα στερηθοῦν θὰ πλανταζουν ὅλοι ἀπὸ τὸ κακό τους. Δὲν ἦταν καταλαχάρης ἄνθρωπος ὁ Γιαννιὸς οὔτε ἔλεγε λόγια τοῦ ἀέρος!

Ἡ αὐτοπεποίθησή αὐτὴ τοῦ Γιαννιοῦ ἴσως δὲν ἦταν καὶ ἄδικη. Γιατὶ τὸ τσοῦρμα μόλις τὸν ἔφερνε σ' αὐτὴ τὴ θέση ἔπεφτε πάλι καὶ τὸν προσκαλοῦσε καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ ξαναρχίσῃ, δίνοντάς του ὑπόσχεση πῶς οὔτε θὰ βήξῃ κανείς, ὅσην ὥρα διηγεῖται, παρὰ θὰ τὸν ἀκοῦνε ὅλοι μὲ τεντωμένη αὐτιά, μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Καὶ ὁ Γιαννιός, ἀξεσυνέριστος, ἐξέχανεν εὐθὺς τοὺς ὅρκους του, καὶ ἄρχιζε τὴν πολυλογία δίχως χρονοτριβή. Ἐσυνήθιζεν ὅμως πρῶτα μὲ λόγια μισοκομμένα, μὲ ὕφος πολυκάτεχου ἀνθρώπου, νὰ συσταίνῃ στὸ ἀκροατήριό του ἐκεῖνο ποῦ θὰ διηγῶταν. Τόρα ὅμως μὲ τὴν πρώτη διαμαρτύρηση τοῦ Κώστα τοῦ Συριανοῦ, ποῦ ἦταν πάντα τὸ πειραχτήριο τοῦ Γιαννιοῦ, αὐτὸς ἄφηκε τῆς συστάσεις του καὶ ἄρχισε νὰ βιάζεται πότε νὰ ἔρθουν οἱ συμβιβασμοὶ γιὰ ν' ἀρχίσῃ κι' αὐτὸς τὴ διήγηση. Κι' ἀλήθεια δὲν ἄργησαν πολύ.

— Σῶπα, ρὲ σύ· εἶπε στὸν Κώστα ὁ Μπαρμπαχατζῆς ὁ ναύκληρος. Ἂς τον τὸ Γιαννιὸ νὰ μᾶς εἰπῇ ποῦ ξέρει.

— Ναί, ἔλα, Γιαννιέ, πές μας· εἶπαν καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὸ τσοῦρμα.

— Ἐγὼ νὰ σᾶς 'πῶ, ναί· ἄρχισεν ὁ Γιαννιὸς ξαναπαίρνοντας τὴν ἐπιθυμία του· κι' ἂν δὲ σᾶς λέω ἀλήθεια νὰ τὸν ἔχω ἀντίδικο. Τῆς φουρτοῦνες τοῦ Καβομαληᾶ δὲν τῆς κάνουν ἀνέμοι, τῆς κάνουν τὰ στοιχειά.

Ἐγέλασε τὸ τσοῦρμα· μὰ περισσότερο ἐγέλασεν ὁ Κώστας ὁ Συριανὸς ὁ θερμαστής.

— Τὰ στοιχειά! μωρὲ λόγο ποῦ μᾶς εἶπες! ἐφώναξεν ἐμπαικτικά. Κ' οἱ ἀνέμοι στοιχειὰ δὲν εἶνε; Ὁ βορριᾶς δὲν εἶνε στοιχειὸ ἀνήμερο ποῦ καταλεῖ πέντε στὸ φαγὶ καὶ δέκα στὴν καθησιά του κι' ἂν δὲ γεράσῃ δὲν ταξειδεύεται· ὁ Νότος δὲ μοιάζει μὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποῦ ὅσο εἶνε νέοι, εἶνε καλόκαρδοι μὰ σὰν γεράσουν παραξενεύουν ποῦ τρέμεις νὰ τοὺς ἀντιμιλήσῃς· ὁ Σορόκος, ὁ Γαρμπής, ὁ Πουνέντες, ὁ Γρέγος ὅλοι τ' εἶνε παρὰ στοιχειὰ ἀνήμερα ποῦ ἀνακατώνουν τὴ θάλασσα καὶ καταντοῦν γιαμιᾶς σανίδια ἄχρηστα τὰ καμαρωτὰ πλεούμενα; Μωρὲ λόγο ποῦ μᾶς τὸν εἶπε κι' ὁ Γιαννιός! . . .

Ὁ Γιαννιὸς ἐγύρισε καὶ τὸν εἶδε μὲ βλέμμα φοβερῆς ἀπελπισίας καὶ παράπονου.

— Μὰ τί πειραχτήριο εἶσαι σύ, δὲ μοῦ λές; τοῦ εἶπεν ἔξαφνα· ποιὸς διάολος σ' ἤφερ' ἐδῶ μέσα γιὰ τῆς ἁμαρτίες μου! Μωρ' ἄσε ν' ἀκούσῃς πρῶτα, παληόγυφτα! Τὰ στοιχειὰ τοῦ Καβομαληᾶ εἶνε ζωτικά. Ὅποιον ρωτήσῃς στὰ Βάτικα τὴν ἴδια ἱστορία θὰ σοῦ εἰπῇ. Εἶνε χρόνια τόρα αὐτὴ ἡ δουλειά· πάππου προσπάππου! Εἴδες σὰν φθάσουμε ἀνάμεσα Τσιρίγου κι' Ἀλαφονησιοῦ ποῦ βλέπουμε κρεμασμένα στὸ βουνὸ τοῦ Καβομαληᾶ τέσσερα πέντε χωριά; Εἶνε τὰ χωριὰ τῶν Βατίκων: τὸ Μισοχῶρι, τὸ Φαρακλό, τὸ Παραδεῖσι, ὁ Ἀϊνικόλας καὶ τὸ Λάχη. Τὸ Φαρακλὸ εἶνε τὸ μεγαλήτερο χωριό. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια ὁ πιὸ πλούσιος καὶ πιὸ τρανὸς Μπέης τῶν Βατίκων ἦταν ὁ Μπέης τοῦ Φαρακλοῦ. Ὁ κάμπος κάτου ὡς τὴν Πεζούλα—τὴ Νεάπολη νὰ εἰποῦμε — ἦταν δικός του· τὸ Καστράκι στὰ ριζὰ ἀτός του τῶριζε· ἀκόμη καὶ τὰ εἰκοσιτέσσερα μοναστήρια τοῦ Καβομαληᾶ ἐπλή-

ρωναν σ' ἐκεῖνον χαράτσι. Οἱ πύργοι του ἀκόμη σώζουνται σπαρμένοι ἐδῶ κ' ἐκεῖ σ' ὅλα τὰ κορροβούνια, ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελο ὡς τὴ Μονομπάσια.

«Μὰ καμμιὰ φορὰ καὶ τὰ πλούτη μοναχὰ δὲ φέρνουν τὴ χαρὰ οὔτε τὴν ἀνάπαψη. Ὁ Μπέης κ' ἡ Μπέησσα εἶχαν μεγάλη λύπη γιατὶ δὲν ἀπόχτεναν κ' ἕνα παιδί. Ὅσο μετροῦσε τὸ βιός του ὁ Μπέης καὶ τὄβλεπε μεγάλο, τόσο περισσότερο ἐλυπώτουν. Τόσο βιός, σοῦ λέει, καὶ νὰ τὸ πάρουν ξένοι! . . .

«Μὰ στὸ τέλος θὲς ἀπὸ τὸ θεὸ θὲς ἀπὸ τὰ μαγικὰ τῆς Μπέησσας, ἀπόχτησαν ἕνα παιδί· μιὰ Μπεοπούλα ὄμοια τῆς Διογέννητης. Οἱ γονέοι της πιὰ δὲν εἶχαν ποῦ νὰ κρύψουν τὴ χαρά τους· οὔτ' ὁ ἀέρας δὲν ἤθελαν νὰ τὴν ἰδῇ, οὔτε μυῖγα δὲν ἄρηναν νὰ κάτσῃ ἀπάνου της.

«Δὲν πρόφτασε τὸ χανουμάκι νὰ γένῃ δέκα χρονῶ κι' ἄρχισαν τὰ προξενειά. Ἀπ' τὸ Μωρηᾶ, ἀπ' τὴ Ρούμελη, ἀπὸ τὴν Ἔγριπο καὶ τὴν Ἀθῆνα, οἱ πλουσιώτεροι καὶ ἀντρειώτεροι μπέηδες καὶ ἀγάδες ἔστειλαν ἀξετίμητα κανίσκια γιὰ ν' ἀρραβωνιάσουν τὴ Γκιουλχανοὺμ τὴν ὄμορφη. Μὰ ὁ μπέης ὅταν ἀποφάσισε νὰ τὴν παντρέψῃ νὔρε τὸν Μωσᾶ Μπαρδούνια, τὸ φοβερὸν μπέη ἀπ' τὰ Μπαρδουνοχώρια καὶ μ' αὐτὸν ἀρραβώνιασε τὴν κόρη του.

«Ἄχ! κακὸ μάτι παράστεκε στὴ χαρὰ τῆς ἄμοιρης τῆς μπεοπούλας. Δὲν πέρασαν δυὸ τρεῖς ἡμέρες κ' ἔπεσε στὸ κρεβάτι λοχεμένη ἀπὸ κρυφὴ καὶ ἄσκημη ἀρρώστια. Ἀμέσως τρέχουν οἱ διαλαλητάδες τοῦ Μπέη ὁλοῦθε, σὲ Μωρηᾶ καὶ Ρούμελη, στὰ Δωδεκάνησα καὶ στὰ Φραγκονήσα, στὴν Πόλη καὶ στὴ Βενετιὰ καὶ διαλαλοῦν καὶ λένε: Ὅποιος γιατρὸς βρεθῇ καὶ γιατρέψῃ τὴ Μπεοπούλα τοῦ Φαρακλοῦ, νὰ τὸν ντύσῃ στὸ μάλαμα ὁ Μπέης ὁ ἀφέντης της καὶ στ' ἀσημάρματα ὁ Μωσαμπαρδούνιας ὁ ἄντρας της! . . .

« Τ' ἀκοῦνε καὶ τρέχουν μὲ μιᾶς οἱ γιατροὶ μὲ τὰ γιατροσόφια τους, οἱ γιάτρισσες μὲ τὰ βότανά τους, οἱ δερβισάδες μὲ τὰ ξώρκια καὶ τοὺς ντουάδες τους. Μὰ ὅλα τίποτα δὲ μποροῦν νὰ κάμουν στὴν κρυφὴ ἀρρώστια ποῦ λόχεψε τόσο ξαφνικὰ τὴν Πεντάμορφη. Καὶ τὸ χανουμάκι τοῦ Φαρακλοῦ ὅσο πάει καὶ λυώνει σὰν τὸ κερί· πᾶνε κ' οἱ ὀμορφιές, πᾶνε καὶ τὰ τραγούδια της! Κοίτεται ἀπάνου στ' ἀπαλᾶ κρεβατοστρώσα της ἄφων' ἄλαλη μ' ἕνα βαρὺ ἀγκομαχητὸ σὰν τὸ δαμάλι ποῦ κοίτεται πληγωμένο στὸ πουρναράκι. Ὁ Μπέης κ' ἡ Μπέησσα σὰν τὰ συλλοϊσμένα ψάρια ἀπανουθιό της, ἄφων' ἄλαλοι βλέπουν μὲ μάτια κατακόκκινα καὶ θολωμένα τὴ μονάκριβή τους κλήρα, νὰ σπαρταρᾷ στοῦ Χάρου τ' ἄλυτα τὰ βρόχια! . . .

« Ἐκείνη τὴν ὥρα ἔρχετ' ἕνας καὶ κράζει τὸ Μπέη παράμερα καὶ τοῦ λέει ἔτσι κ' ἔτσι. Ἕνας γέροντας ἐφάνηκε στὴν Πεζούλα ἐρχάμενος πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα, καθιστὸς ἀπάνου σὲ μιὰ κασέλα. Λέει πῶς ἔρχετ' ἀπὸ 'κεῖ ποῦ ψέν' ὁ ἥλιος τὸ ψωμὶ γιὰ νὰ γιατρέψῃ τὴ Μπεοπούλα τοῦ Φαρακλοῦ, ποῦ γροίκησε πῶς εἶν' ἄρρωστη. Ὁ Μπέης σὰν τ' ἄκουσε ἐπέταξ' ἀπὸ τὴ χαρά του. Ἡ ἐλπίδα, βλέπεις, δὲ φεύγει ἀπὸ τὸ μαῦρον ἄνθρωπο.

— Τρέξτε γρήγορα, λέει στοὺς ἀνθρώπους του, νὰ μοῦ φέρτε τὸ γέροντα.

« Τρέχουν οἱ ἀνθρῶποί του, φέρνουν στὸ κονάκι τὸ γέροντα, ἕνα κοντὸ καὶ κακοτράχαλο, γεροντάκι καβάλα σὲ μιὰ κασέλα. Καθὼς τὸν βλέπει ὁ Μπέης κατεβαίνει τὴ σκάλα τρέχοντας καὶ τοῦ πέφτει στὰ γόνατα.

— Ἀμάν, γέροντά μου· σῶσέ μου τὸ χανουμάκι κι' ὅ,τι θὲς ἀπὸ μένα.

— Μὴ φοβᾶσαι, μπέ! φωνάζει ὁ γέροντας ἄγρια· ὅσο εἶμ' ἐγὼ ἐδῶ μὴ φοβᾶσαι. Μόν' ἕνα πρᾶμα θὰ κάμῃς· νὰ πάρῃς τὴ Μπέησσα καὶ νὰ φύγῃς γλήγορα ἀπὸ τὸν πύργο. Καὶ νὰ βάλῃς διαλαλητὴ στὸ χωριὸ νὰ διαλαλήσῃ πῶς μὲ τὸ ἡλιόγυρμα οἱ χωριανοὶ νὰ κλειῶνται στὰ σπίτια τους συφάμελοι γιὰ τρεῖς ἡμέρες καὶ νὰ μὴ ξεμυτήσῃ κανεὶς ὅ,τι κι' ἂν ἀκούσῃ.

« Ὁ Μπέης κ' ἡ Μπέησσα δὲν ἤθελαν στὴν ἀρχὴ μὲ κανένα τρόπο νὰ φύγουν καὶ ν' ἀφήσουν τὴ θυγατέρα τους μοναχή. Μὰ ἔλα ποῦ ὁ γέροντας ἐπίμενε στὸ λόγο του.

— Ἂν δὲν θέλτε, εἶπε· ἀφῆστέ την νὰ πεθάνῃ.

« Ἡ σφίξη βγάνει λάδι, λέει ὁ λόγος. Οἱ γονέοι ἔρυγαν στὸ τέλος καὶ ὁ γέροντας ἔμεινε μοναχὸς μὲ τὴν ὀμορφονιά. Ὁ γέροντας ἀκοῦς ἦταν μάγος, ἀπὸ κείνους τοὺς μάγους ποῦ μὲ τὸ λόγο 'μποροῦν νὰ μαρμαρώνουν τῆς θάλασσες καὶ νὰ ξενερίζουν τῆς στερνές. Ἡ δύναμή του ὅλη κ' ἡ μαγεία του ἦταν σ' ἐκείνη τὴν κασέλα ποῦ τὴν ἔκανε ὅ,τι ἤθελε· γοργοπόδαρο ἄλογο στὴ στερνά, τρεχαντήρι ἄφταστο στὴ θάλασσα καὶ πουλὶ πετούμενο στὸν ἀέρα. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν κασέλα εἶχε κλεισμένα ἑφτὰ φουσᾶτα ξωτικῶν, τῶνα φουσᾶτο φοβερώτερο καὶ τρομερώτερο ἀπ' τ' ἄλλο. Καὶ τὰ φουσᾶτα αὐτὰ ἔκαναν ὅ,τι τοὺς ἐδιάταζεν· ἂν τοὺς ἔλεγε νὰ στύψ' ἡ θάλασσα νὰ γίνῃ περιβόλι, ἀμέσως ἡ θάλασσα περιβόλι. Μ' αὐτὰ τόρα θὰ γιάτρευε καὶ τὴν Μπεοπούλα τὴν ὄμορφη. Πιάνει γλήγορα κι' ἀνοίγει τὴν κασέλα κ' εὐθὺς ἐπέταξαν ἀπὸ μέσα ὅλα τὰ φουσᾶτα· καθὼς ἐπέταξαν, ἀκοῦς. ἔγεν' ἕνα βουητό, ποῦ ἤβλεπαν τὰ ὄρη γύρω νὰ χτυπιοῦνται τῶνα μὲ τἄλλο δαιμονισμένα.

« Πέρασαν τὰ τρία ἡμερονύχτια, ἔγεινε καλὰ ἡ Μπεοπούλα. Ὄχι μονάχα ἔγεινε καλά, παρὰ καὶ ὄμορφη καὶ δροσερὴ καὶ γλυκειὰ ἀκόμη. Οἱ ἄμοιροι οἱ γονέοι δὲν εἶχαν ποῦ νὰ βάλουν τὴ χαρά τους· τί νὰ πρωτοκάμουν τὸ γέροντα. Μὰ αὐτὸς ποῦ δὲν ἔδινε ἕναν παρᾶ γιὰ τέτοια, ἑτοιμάστηκε νὰ φύγῃ κι' ἄρχισε νὰ μαυλίζῃ τὰ φουσᾶτα του γιὰ νὰ τὰ κλείσῃ στὴν κασέλα. Μὰ τὰ φουσᾶτα δὲν τὸν ἄκουαν· μαυλίζει, ματαμαυλίζει ὁ γέροντας, τίποτα. Σὰν νὰ θύμωσαν μάλιστα στὰ λόγια του χύθηκαν μανιωμένα κ' ἤρεναν ἄνω κάτω τὸν κόσμο περίγυρα. Καὶ τί θὲς καὶ δὲν ἄκουες· φωνές, κλάματα, μυρολόγια, βρισές, βλαστήμιες, δοντοκοπήματα, μουγκρίσματα, τραγούδια, τούμπανα, βιολιά, λαγοῦτα. Ὁ ἀέρας ὅλος ἦταν γιομάτος ἀπὸ γλῶσσες ποῦ κάθε μία εἶχε καὶ τὸ σκοπό της. Ἔκανες ἐδῶ, ἄκουες τὄνομά σου· ἔκανες ἐκεῖ, ἔχανες τὴ σκούφια σου· βρέθηκαν ἄνθρωποι ποῦ γύρισαν

μέρα μεσημέρι ὁλόγδυμνοι στὰ σπίτια τους. Γιαὐτὸ τὰ χωριὰ ἐρήμαξαν· οἱ ἄνθρωποι ἐμανταλώνονταν μέσα· τὰ ζωντανὰ δὲν ἔτρωγαν τὸ χόρτο τους, τ' ἀγρίμια ἐκλείστηκαν στῆς μονιές τους, τὰ βουκολιὰ καὶ τὰ βαλμαδιὰ ἐρήμαξαν καὶ τα γιδοπρόβατα τοῦ Σαρίγκαλου, τοῦ μεγάλου ἀρχιτσέλιγκα τοῦ Καβομαληᾶ, συνεπῆραν τὰ μαντριά τους κ' ἐρρίχθηκαν στὴ θάλασσα.

« Ὁ γέροντας ἐπήγαινε νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ κακό του. Ὅλα τὰ ξώρκια εἶπε μὰ τίποτα δὲν ἔκανε. Τὰ ξωτικὰ ποῦ πρὶν μ' ἕνα του λόγο ἔτρεχαν μουλωχτὰ σὰν τὰ δαρμένα σκυλιὰ μπροστά του, τόρα ἐγύριζαν τριγύρω του καὶ τὸν περιγελοῦσαν καὶ τοῦ τραβοῦσαν τὰ γένεια καὶ ἔπλεκαν πλεξίδες ἄλυτες τὰ μακρυά του μαλλία. Καὶ ὁ γέροντας δὲν ἠμποροῦσε νὰ καταλάβῃ τί ἔτρεχε, γιατὶ τὰ μάγια του ἔχασαν ἔτσι τὴ δύναμή τους κ' ἔπεσε σὲ μεγάλη συλλόγιση, ἀνασκαλίζοντας τὰ περασμένα.

— Μωρέ! εἶπε ἔξαφνα χτυπόντας τὸ μέτωπό του.

« Τότε θυμήθηκε ὁ γέροντας πῶς στὴν ὥρα ποῦ ἐκοίτουνταν μπροστά του ἄρρωστη ἡ Μπεοπούλα, βλέποντας τὸ χυτό της τὸ κορμὶ ἔκραζεν ἀστόχαστα:

— Μωρέ, μᾶλο γιὰ δάγκωμα!

« Κ' ἔσυρε τὸ τρεμάμενο χέρι του χαϊδευτικὰ ἀπάνου της. Μ' αὐτὸ ὅμως ὁ γέροντας ἐμολεύτηκε καὶ μολεμμένου ἀνθρώπου δὲν πιάνουν τὰ μάγια οὔτε τὸν ἀκοῦν τὰ ξωτικά.

« Ὁ γέροντας ἄρχισε τόρα νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μύρεται ἀπαρηγόρητα. Στὸ τέλος ἐπαρακάλεσε τὸ θεὸ νὰ δώσῃ ν' ἀκουσθοῦν τὰ μάγια του μιὰ φορὰ ἀκόμη γιὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν τόπο ἀπὸ τὸ μεγάλο τὸ κακό. Ὁ θεὸς τὸν εἰσάκουσε καὶ μ' ἕνα του λόγο συνάζει τὰ φουσᾶτα καὶ τὰ διασπαρτάρει· ρίχνει τρία φουσᾶτα στῆς Νεραϊδοσπηλιές, κἄτι σταχτιὲς πέτρες ποῦ κρέμονται ἀπάν' ἀπὸ τὴ χούνη τοῦ Λαχιοῦ· ἄλλα τρία ρίχνει στὸν Κοῦνο ἀπάν' ἀπὸ τὸ Παραδεῖσι καὶ τὸ φοβερώτερο θυμώνει καὶ τὸ ρίχνει πέρα στὸν πάτο τοῦ Καβομαληᾶ.

« Γιαὐτὸ σᾶς λέω πῶς τῆς φουρτοῦνες τοῦ Καβομαληᾶ δὲν τῆς κάνουν ἀνέμοι! . . .»

Ὁ Γιαννιὸς ὁ Χούρχουλας ἐγύρισε μὲ θριαμβευτικὸ βλέμμα περίγυρα στοὺς συντρόφους του μὰ ἔμεινε' ἄφων' ἄλαλος, σὰν νὰ τὸν βάρεσε ταμπλᾶς. Πρίν, ἀφαιρεμένος στὴ διήγησή του, μὲ τὰ μάτια ψηλὰ σὰν ν' ἀκολουθοῦσε στὸν κούφιον ἀέρα τὰ πράματα ποῦ διηγώτουν καὶ τὰ φουσᾶτα ποῦ περιέγραφε, δὲν ἔβλεπεν οὔτε τὰ χαμόγελα οὔτε τὰ κρυφονοήματα τῶν ἀκροατῶν του. Τόρα ὅμως ποῦ τοὺς βλέπει ὅλους γύρω νὰ κοιμοῦνται καὶ νὰ βαρυρροχαλίζουν, τὸν πῆρε ἀπὸ τὰ μάτια ἡ χολή. Μὲ τὸν ἀέρα λοιπὸν αὐτὸς ἐμιλοῦσε τόσην ὥρα! Ἀναψοκοκκίνησε ὅλος, ἀνατινάχτηκεν ὀρθὸς κι' ἄρπαξε τὴ σκάλα ν' ἀνεβῇ ἀπάνου, βρίζοντας θεοὺς καὶ ἀνθρώπους. Τότε τὸ τσοῦρμα ἔσκασε τὰ γέλοια, καὶ ὁ Κώστας ὁ θερμαστής, τὸ πειραχτήριο τοῦ Γιαννιοῦ, τὸν πῆρε ἀπὸ πίσω φωνάζοντάς του:

— Μπούρου σου, Γιάννο μου! μπούρου σου, Γιάννο μου! . . .

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΜΙΚΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Συγγραφὴ παραμυθιοῦ.

Δημοσιεύεται κατωτέρω ἡ ἐπὶ τῶν ἀποσταλέντων εἰς τὸν ἀγῶνα κρίσις, ἥτις ἀπὸ κοινοῦ ἐγένετο ὑπὸ τῶν κ. κ. Ν. Γ. Πολίτου, Κ. Παλαμᾶ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς *Ἑστίας*. Ἡ ἔκθεσις διερμηνεύουσα τὴν κοινὴν καὶ ὁμόφωνον τῶν τριῶν γνώμην ἐγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Παλαμᾶ, εὐμενῶς ἀναλαβόντος νὰ διατυπώσῃ ὡς ἴδιον γλαφυρώτατον ἄρθρον τὴν ξηρὰν ταύτην ἐτυμηγορίαν. Ὁ τυχὼν τοῦ μικροῦ βραβείου παρακαλεῖται νὰ ζητήσῃ τοῦτο παρὰ τοῦ Ταμείου τῆς *Ἑστίας*.

ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΑΣ

Ἀπὸ τὸν περασμένον Ἰανουάριον ἡ διεύθυνσις τῆς *Ἑστίας* ἐκήρυξε μικρὸν διαγώνισμα πρὸς συγγραφὴν παραμυθιοῦ· δύο τινὰ μόνον ἠξίωσε παρ' ἐκείνων οἵτινες θὰ μετεῖχον αὐτοῦ· νὰ ἐκλέξουν τὸ παραμύθι των ὅσον τὸ δυνατὸν ἐκ τῶν ὀλιγώτερον κοινῶν, δηλαδὴ τῶν ὀλιγώτερον γνωστῶν, καὶ νὰ τὸ ἐκθέσουν ὡς οἷόν τε ἀφελέστερον, δηλονότι λαϊκώτερον. Καθόσον καὶ δύο εἶνε οἱ σκόπελοι ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους συντρίβεται συνήθως πᾶν ἔργον ὁπωσδήποτε πρὸς τὴν φιλολογίαν σχετιζόμενον, ἀπὸ τῶν περιπλοκωτάτων καὶ μεγίστων μέχρι τῶν ἁπλουστάτων καὶ ἐλαχίστων· τὸ τετριμμένον καὶ τὸ κακόμορφον. Τὰ παραμύθια, ὅσον καὶ ἂν δὲν τὸ ὑποπτεύωμεν, ὑπόκεινται καὶ ταῦτα εἰς βαθμολογίας καὶ εἰς διακρίσεις· ἐκεῖνα, μικροὺς καὶ μεγάλους, περισσότερον συγκινοῦν, ὅσα ἐκπληροῦσι τελειότερον τοὺς ὅρους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπακούει πᾶν δημιούργημα τῆς φαντασίας. Τὰ παραμύθια σφραγίζει ἰδιαιτέρα τις ὡραιότης καὶ διακρίνει ἰδιάζουσα γλῶσσα, ἐκ τῆς γνησιότητος δὲ ἀμφοτέρων τῶν συστατικῶν, οὐσίας καὶ μορφῆς, συναποτελεῖται καὶ ἡ ἀλήθεια αὐτῶν. Τοιουτοτρόπως τὸν συγγραφέα τοῦ καλλιτέρου παραμυθιοῦ ἐδήλωσεν ἡ διεύθυνσις ὅτι θὰ βραβεύσῃ, δι' ἀπονομῆς εἰκοσιπενταδράχμου ποσοῦ, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ ὡς τεκμήριον τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς προαιρέσεως μᾶλλον ἢ ὡς ἄξιον στεφάνωμα τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ πρόσκλησις τῆς «Ἑστίας» δὲν ἀπέμεινεν ἄνευ ἀπαντήσεως, καὶ 26 χειρόγραφα ἀπεστάλησαν εἰς τὸ γραφεῖόν της, ἵνα συμμερισθῶσι τὸν ἀγῶνα, τῆς κρίσεως τοῦ ὁποίου εὐμενῶς ἀνεδέχθη νὰ συμμετάσχῃ ὁ σορὸς ἡμῶν φίλος κ. Νικόλαος Πολίτης, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Ἑστίας» καὶ ἐμοῦ, ἀναλαβόντος νὰ διατυπώσω τὴν κρίσιν ταύτην. Ἰδοὺ ὅτι μετὰ πολλὰς ἀναβολὰς σήμερον κατώρθωσα νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐντολήν μου.

Ἀλλὰ πρὸ τούτου δὲν πρέπει νὰ παραλίπω, ὅτι ἐνῷ ἐφυλλομετροῦσα τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ ὑπ' ὄψιν μου χειρόγραφα μὲ τὴν φροντίδα νὰ μορφώσω κ' ἐγὼ τὴν γνώμην μου ἐπ' αὐτῶν, συγχρόνως ἔβλεπα ὅτι μὲ κατεῖχον καὶ σκέψεις καὶ αἰσθήματα ἄλλης κάπως τάξεως· αἱ σελίδες ἐκεῖναι, ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ὀλίγαι καὶ ἀνεπαρκεῖς, ἔρθαναν διὰ νὰ ἐμφυσήσουν ἐντός μου τὴν μαγείαν ὁλοκλήρου κόσμου, τοῦ ὁποίου ὅσον σκοτεινὸν ἐνίοτε λανθάνει τὸ νόημα, τόσον καθαρὰ λάμπει ἡ ποίησις. Διότι οἱ ὀνειρούφαντοι κόσμοι τῆς λαϊκῆς φαντασίας, ὡς ἐκχύνεται ἀγνὴ καὶ ἀνόθευτος εἰς τὰ παραμύθια, «τὰ

ὡραῖα ταῦτα θρησκευτικὰ ποιήματα, καθὼς τὰ ἀπεκάλεσέ τις, τὰ λησμονηθέντα, καὶ μόνον περισωθέντα ἀπὸ τὰς μακρομνήμονας ἡμῶν προμήτορας», οἱ κόσμοι οὗτοι δὲν ἐλκύουν μόνον τὰ παιδία, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρὸ πολλοῦ ἀποχαιρετήσαντας τὴν χρυσῆν ἡλικίαν. Οἱ σοφοὶ κύπτουσι πρὸ αὐτῶν μελετῶντες καὶ ἀγωνίζονται νὰ ἀνεύρουν ἐν τῇ ῥοῇ καὶ τῇ μεταμορφώσει τῶν πάντων τὴν πρώτην κοιτίδα των, νὰ συλλάβουν τὴν πρώτην μορφὴν των· ζητήματα ὄχι ὀλιγώτερον σημαντικὰ καὶ θαυμάσια τῶν ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ λ. χ. περὶ τῆς γενέσεως τῶν κόσμων. Οἱ ποιηταὶ ἀρ' ἑτέρου ζητοῦσιν ἐξ αὐτῶν τὰς αἰθεριωτέρας ἐμπνεύσεις, τὰ βαθύτερα σύμβολα. Δι' αὐτοὺς ἡ πραγματικότης στερεῖται σημασίας· ὅ,τι πιστεύουν ἐκεῖνο εἶνε ἡ ἀλήθεια, ὅ,τι ἀγαποῦν ἐκεῖνο εἶνε τὸ ὡραῖον. Γνωρίζουν οὗτοι μετὰ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου ὅτι τὸ ἀληθινὸν θέλγητρον καὶ ἡ ἀληθινὴ ὡραιότης τῆς ζωῆς ἐκ τῶν ὀνείρων μας ἀπορρέει· καὶ φεύγουν τὸν περιστοιχοῦντα κόσμον καὶ ἀναπαύονται γλυκύτατα εἰς τὸ φανταστὸν καὶ τὸ ἀπίθανον. Ἀλλὰ τί τὸ πιθανὸν καὶ τί τὸ ἀπίθανον ἐν τῷ κόσμῳ; Εἰς τὸ φανταστὸν τοῦτο ἐμφανίζεται ὁ αἰώνιος ἄνθρωπος ἀληθέστερος ἢ ὅσον παρίσταται εἰς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα· καὶ τὸ πνεῦμα ἑνὸς λαοῦ ποῦ ἀλλοῦ δύναταί τις νὰ τὸ ψηλαφήσῃ παρὰ εἰς τοῦ μύθου τὰς ἀπιθανότητας; Ὁ μῦθος εἶνε ὡς ὁ μαγικὸς λόγος τοῦ Ἀλλαδίνου· ὅλα τὰ κλεῖθρα ἀνοίγονται δι' αὐτοῦ. Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας πᾶσα ἐποχὴ καὶ πᾶσα ψυχὴ ὑφίσταται τὴν γοητείαν του. Ἄνευ τοῦ μύθου καμμία φιλολογία δημιουργική, καὶ αὐτὴ ἡ καταγινομένη εἰς τὴν ὡς ἔνεστι πιστὴν ἀντιγραφὴν τῶν πραγμάτων, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· καὶ οἱ φανατικώτεροι τῶν πραγματιστῶν συγγραφέων διασκευάζουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὰ πράγματα, χύνουν δηλονότι ἐπ' αὐτῶν, ὅταν θέλουν νὰ τὰ ἀναστήσουν, μίαν ἢ δύο σταγόνας ἀπὸ τὸ ἀθάνατον νερὸν τοῦ παραμυθιοῦ. Χωρὶς φαντασίαν ἀνθρωπίνη ζωὴ δὲν ὑφίσταται, οὐδὲ τέχνη. Κατὰ βάθος τί εἶνε οἱ θεοί, οἱ προφῆται, οἱ ἥρωες; ὄντα θαυμαστά, ὡς οἱ νεράϊδες, οἱ πεντάμορφες καὶ οἱ ἀντρειωμένοι· τὸ παραμύθι εἶνε ἡ ἱστορία ποῦ διηγεῖται ὁ πάππος εἰς τὸν ἔγγονον, καὶ ἡ ἱστορία τὸ παραμύθι ποῦ ἐκθέτει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ νὰ μὴ λησμονοῦμεν ὅτι τὰ παραμύθια δὲν μᾶς ἐμπνέουν μόνον τὴν λήθην τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἐνθαρρύνουν διὰ νὰ τὴν ὑφιστάμεθα ὡς οἷον τε γενναιότερον. Αἱ στερεότυποι λύσεις των διὰ τοῦ θριάμβου τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακῶν, λύσεις τὰς ὁποίας τόσο καταρρονοῦν οἱ συνθέται τῶν δῆθεν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς ζωῆς διηγήσεων, ὡς παιδαριώδεις καὶ ψευδεῖς, δὲν ἀποτελοῦσι τάχα σοφὰ διδάγματα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀρετῆς; Τὸν στίχον τοῦ Θεοφίλου Γωτιὲ «guider au bien par le chemin du beau» πραγματοποιεῖ ἡ μεγάλη καὶ ἀσυνείδητος δημιουργία τῶν παραμυθιῶν. Ἡ Χαλιμὰ μὲ τὰς ἱστορίας της δὲν ἀπεκοίμιζεν ἡδύτατα τὸν σουλτάνον Ἀιδὴν καθ' ἑσπέραν· ἀλλὰ τὰς ἔλεγεν ὄρθρου βαθέος, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ὕπνου ἐξέγερσιν, ὡς νὰ τὸν ἐκέντριζε μὲ αὐτὰς πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν δρᾶσιν.

Παράξενον ἴσως εἶνε, ἀλλὰ σκέπτομαι ὅτι παρ' ἡμῖν καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ἕκαστος συλλογεὺς καὶ ἐκδότης παραμυθιῶν ἐκτελεῖ ἔργον Χαλιμᾶς. Καὶ διὰ τοῦτο ἴσως πᾶσα συλλογὴ ἑλληνικῶν παραμυθιῶν μὲ συγκινεῖ ὡς θὰ μὲ συνεκίνει ὑψηλή τις ἐθνικὴ ἐποποιία. Μακάριοι οἱ ἐπιστήμονες ποῦ μέσα εἰς τῶν μύθων τὸν λαβύρινθον ἀγωνίζονται νὰ κρατήσουν ἀσφαλῶς τὸν μίτον τὸν ὁδηγοῦντα πρὸς τὸ φῶς· τὸ φῶς ποῦ διευκρινίζει τὰς σχέσεις τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸ ἀπώτατον κατὰ χρόνον καὶ κατὰ τόπον παρελθόν, καὶ δεικνύει οὐχὶ ξηρῶς, ἀλλ' ὡς ἐν καλειδοσκοπίῳ, τὴν φυσιογνωμίαν ἑνὸς λαοῦ. Καὶ μακάριοι οἱ φιλόμυθοι οἵτινες φιλοτίμως καὶ μετριοφρόνως συλλέγουν τὰ τραγούδια μας, τὰς δοξασίας, τὰς παραδόσεις, τὰ παραμύθια μας, πᾶν ὅτι συντελεῖ πρὸς διαφώτισιν τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Γένους. Συνεισφέρουσι τὸν λίθον των πρὸς ἀνέγερσιν τίς οἶδε τίνος θαυμασίου οἰκοδομήματος! Ἂς εὐχηθῶμεν νὰ πληθύνωνται οὗτοι, καθόσον πιθανώτατα διὰ τῆς συνδρομῆς αὐτῶν ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ διαλάμψουν καὶ ἐδῶ τὰ φιλολογικὰ ἔργα τὰ ἀθάνατα, ποῦ θὰ προκύψουν βέβαια ἀπὸ τὸν ἐναρμόνιον σύνδεσμον τοῦ ἀτομικοῦ καὶ τοῦ λαϊκοῦ πνεύματος, κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν.

Τὰ ἀνωτέρω ἂς ἐκτιμηθῶσι μᾶλλον ὡς ποιητικὴ παρέκβασις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφορμὴν ἔδωκε τὸ διαγώνισμα, ἢ ὡς ἀναγκαῖον προοίμιον τῆς περὶ αὐτοῦ κρίσεως. Οἱ μὴ ἀρεσκόμενοι εἰς τοὺς σταθμοὺς καὶ προτιμῶντες νὰ βαίνουν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ τέρμα, θὰ ἠδύναντο ἄνευ τινὸς βλάβης νὰ ἀρχίσουν τὴν ἀνάγνωσίν των ἐντεῦθεν.

Τὰ 26 ἀποσταλέντα παραμύθια οὐδὲ ἴσης ἀξίας εἶνε, οὐδὲ δύνανται, συνοπτικῶς δικαζόμενα, νὰ τεθῶσι ταῦτα μὲν ἐκ δεξιῶν, ἐκεῖνα δὲ ἐξ ἀριστερῶν, καθὼς τὰ πρόβατα καὶ τὰ ἐρίφια τοῦ Εὐαγγελίου. Διαφοροτρόπως ποικίλλουσι κατά τε τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, πολλάκις δὲ τὸ δυσδιάκριτον τῆς διαφορᾶς δύσκολον καθιστᾷ τὴν προτίμησιν. Ἡ οὐσιώδης ἔλλειψις πολλῶν ἐξ αὐτῶν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι οἱ ἀποστολεῖς των, ἄλλοι μὲν δὲν ἐννόησαν ἀκριβῶς, ἄλλοι δὲ καὶ ποσῶς δὲν ἀντελήφθησαν τί ἐζήτησεν ἡ «Ἑστία». Διὰ τοῦτο οἱ μὲν ἀπέστειλαν διηγήματα μὴ ἐνέχοντα στοιχεῖόν τι δημώδους παραμυθιοῦ, οἱ δὲ ἀπέστειλαν ὄχι παραμύθια κυρίως εἰπεῖν, ἀλλὰ παραδόσεις, πράγμα τὸ ὁποῖον κάπως διαφέρει, οἱ δὲ παρεγέμισαν τὰ ἀποσταλέντα μὲ προοίμια καὶ μὲ παρενθέσεις, μακρὰς ἢ βραχείας, ἐπὶ τὸ φιλολογικώτερον, ἀλλὰ καὶ καταστρεπτικώτερον διὰ τὸ φυσικὸν κάλλος τοῦ παραμυθιοῦ, ποῦ τὸ ἐξαφανίζει καὶ τὸ μᾶλλον τεχνικὸν ψιμμύθιον. Ἄλλο δὲ τὸ ὑλικὸν τοῦ παραμυθιοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ἀορίστως ἀναφέρονται εἰς πάντα χρόνον καὶ τόπον, καὶ ἄλλο τὸ τῆς παραδόσεως, ἡ ὁποία πάντοτε σχετίζεται πρὸς ὡρισμένον τι συμβὰν ἢ ὡρισμένον τόπον. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ λαός, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, κάμνει διάκρισιν μεταξὺ τῶν δύο, τὰ μὲν ἀποκαλῶν **παραμύθια**, τὰς δὲ παραδόσεις, θεωρῶν ὡς *γινομένα* πράγματα.

Ὁμοίως ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ὡραιότερον συντεταγμένον παραμύθι εἶνε ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἡ προσωπικότης τοῦ γράφοντος λανθάνει ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τὴν ἀντικειμενικὴν ἀφέλειαν τῆς διηγήσεως. Δὲν λέγομεν ὅτι ὁ μυθογράφος πρέπει νὰ φωνογραφῇ πιστῶς τὴν προφορικὴν ἀφήγησιν ἄνευ τινὸς ἐκλογῆς καὶ διακοσμήσεως καὶ αὐτῆς τῆς δημώδους ἀφελείας καὶ ἁπλότητος, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ κάλλιστον ὕφος εἶνε, ὡς καθορίζει αὐτὸ ὁ Ρενὰν εἰς τὰς «Ἀναμνήσεις» του ὁμιλῶν περὶ τῆς διδασκαλίας τινῶν ἐκ τῶν παλαιῶν διδασκάλων του: «Ἂν εἶχον τι νὰ εἴπωσι, τὸ ἔλεγαν ἁπλῶς καὶ τρόπον τινὰ κρυπτόμενοι.»

Ἐκ τῶν ἀποσταλέντων ὁ «Καρβουνάρης», ἡ «Δάφνη», ὁ «Μῦθος», τὸ «Σ' ἀγαπῶ», καὶ ὁ «Νόθος ἀδελφὸς» ἀρέθησαν ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος, ὡς παιδαριώδη ἢ ἀσυνάρτητα, ὑπὸ πᾶσαν δ' ἔποψιν ἄλογα κατασκευάσματα. Ἔξω τοῦ διαγωνισμοῦ ἐτέθησαν τὸ «Κατσουλάκι τῆς γρηᾶς», ἀποσταλέν, ὡς φαίνεται τοὐλάχιστον, χάριν ἁπλῆς ἀστειολογίας μόνον, καὶ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Μυλωνᾶς, ἀστρονόμος, γιατρὸς» ἁπλοῦν δημῶδες ἀνέκδοτον, ὅπερ ὅμως εἶνε δημοσιεύσιμον. Τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ μαγεμένη βασιλοπούλα» καὶ «Ἡ ὤμορφη» βασίζονται μὲν ἐπὶ δημοτικῶν παραμυθιῶν, ἀλλ' ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ἐξετέθησαν καὶ παρεγεμίσθησαν, κατέστησε ταῦτα ἀνάξια καὶ ἀνιαρά. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ἡ «Βασιλοπούλα» (ὄχι τὸ ἐξ Ἀγγλίας ἀποσταλέν), κάπως ὑποφερτοτέρα, καὶ ὁ «Ψαρᾶς» διά τε τὸ ἀσυνάρτητον καὶ πρὸ πάντων τὸ σχολαστικὸν τῆς κωμικῶς καθαρευούσης δῆθεν γλώσσης του.

Εἰς ἀνωτέραν βαθμίδα ὑπάγονται: ὁ «Φροεντής», διήγησις ἐξηγμένη ἀπὸ γνωστὸν ὡραῖον παραμύθι, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ οἰκονομία ἐστρεβλώθη καὶ κατεστράφη ἀπὸ τὸν γράψαντα, λίαν παραμελήσαντα καὶ τὸ λεκτικόν. Ὁ «Λυκοφαγωμένος», ἡ ἐν τῷ ὁποίῳ παράδοσις ἠμπορεῖ νὰ εἶνε καλή, ἀλλὰ πνίγεται ἀπὸ τὸν περιττὸν καὶ ἀκαλαίσθητον πρόλογον. Τὸ «Ἀρνάκι», καὶ αὐτὸ νοσοῦν ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν προλόγων, χρήσιμον ἄλλως τε δι' ἐπιστημονικὴν συλλογὴν παραμυθιῶν, ἀλλ' ἀκατάλληλον δι' ὅ,τι ζητεῖ ἡ «Ἑστία». Ἡ «Γρηὰ Εὔα», καλογραμμένον καὶ ἄξιον λόγου, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ μεγίστη ἀρετὴ εἶνε ἡ συντομία, παρὰ τὸν πρόλογον ὅστις καὶ τοῦτο λυμαίνεται. Τὸ «Παραμύθι τῆς Ἀργαλότρυπας», ὄχι παραμύθι, ἀλλὰ παράδοσις, περιεργοτάτη καὶ πολλοῦ λόγου ἀξία, ἀλλὰ θυσιασθεῖσα εἰς τὴν φιλολογικὴν φιλοδοξίαν τοῦ γράφοντος καὶ τὰ ἀποσιωπητικὰ τοῦ ἥρωός του γέρο Μήτρου. Ὁ «Βασίλης ὁ μπαλωματής», ἐκ τῶν γνωστοτέρων, καλὸν πρὸς δημοσίευσιν, ἂν καὶ περισσοτέρα ἐπιμέλεια περὶ τὸ λεκτικὸν δὲν θὰ τὸ ἔβλαπτε. Τὸ «Δαχτυλίδι», εὐάρεστον παραμύθι, ἀλλὰ ξενικόν, ὡς ὁμολογεῖ καὶ ἡ ἀποστείλασα, γνωστὸν δὲ καὶ μὴ ἀπηλλαγμένον λογοτεχνικῶν παρατεντωμάτων. Τὸ «Πεπρωμένο», θῦμα καὶ αὐτὸ τῆς προλογομανίας, ὄχι κακὸν καὶ ὄχι κακογραμμένον· ἡ ἐν αὐτῷ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ὡς γέροντος πρὸ τοῦ ποταμοῦ, περίεργος καὶ ποιητική. Ὁ «Ἄροβος», ἔργον κυρίας, πνευματῶδες καὶ κομψογραμμένον, ἀλλὰ μὲ περιττὰς παρεκβάσεις καὶ μὲ ἐπιτήδευσιν ἀνάρμοστον. Τὸ δὲ «Βασιλόπουλο καὶ οἱ ξωθιὲς» διακρίνεται πάντων τῶν μετ' αὐτοῦ διότι εἶνε ἔμμετρον, κατὰ τὸν ζῆλον τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, εἰς γλῶσσαν λίαν ἰδιωματικήν. Δυστυχῶς δὲν ὠφέλησε τὸν ποιητικώτατον μύθον ὁ εὕρους, ἀλλὰ καὶ εἰς πεζολόγους πλατυσμοὺς ἐκτρεπόμενος στίχος.

Πλουσίαν εἰσφορὰν εἰς τὴν ἑλληνικὴν λαογραφίαν παρέχουν αἱ «Θεσσαλικαὶ ἑλληνικαὶ παραδόσεις», ἀποσταλεῖσαι ὑπὸ γνωστοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ λογίου· ὡραῖαι πᾶσαι, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ἐκθέσεως αὐτῶν, τὰ ὑποσημειούμενα σχόλια, ἰδίως δὲ ἡ λεγομένη φωνητικὴ γραφὴ αὐτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν καταφεύγουν, κατὰ τὸν κ. Ροίδην, οἱ γλωσσολόγοι καὶ οἱ γελωτοποιοί, δεικνύουν ὅτι ἁρμόζουσι μᾶλλον εἰς εἰδικόν τι λαογραφικὸν δημοσίευμα ἢ εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον. Ἂν δὲ ὁ ἐν λόγῳ ἀγὼν ἐγίνετο πρὸς συγγραφὴν ἠθικοῦ διηγήματος, βεβαίως θὰ ἐνίκα ἡ ἐξ Ἀγγλίας ἀποσταλεῖσα «Βασιλοπούλα», νέας κόρης ἔργον. Πλὴν λεκτικῶν τινων ἀβλεψιῶν, τὸ μέγα ἐλάττωμα τῆς Βασιλοπούλας ταύτης εἶνε ὅτι δὲν περικλείει κανὲν στοιχεῖον δημοτικοῦ παραμυθιοῦ, εἶνε δὲ μᾶλλον ἀλληγορία θρησκευτικοφιλοσοφική, μεθ' ἱκανῆς εὐχερείας ἐκτεθειμένη, ἥτις, ἂν δὲν ἔγινε συμφώνως πρὸς ξένον ὡρισμένον πρότυπον, ὡς ὑποθέτομεν, τιμᾷ τὴν δύναμιν τῆς φαντασίας καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας τῆς γραψάσης. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον πάντων εὐρεῖαν ἔχον τὴν ἐπιβολὴν εἶνε ὁ «Διάδοχος τοῦ Ἀράπη», πολυσύνθετον καὶ ἐπικώτατον παραμύθι, γνησιώτατον δημοτικόν, πολλοῦ λόγου ἄξιον πρὸς μυθολογικὰς μελέτας, ἂν καὶ ὅλα του τὰ ἐπεισόδια εἶνε γνωστὰ καὶ περιέχωνται εἰς ἄλλα παραμύθια ἑλληνικὰ καὶ ξένα. Ἀλλ' ὁ γράψας περιωρίσθη εἰς ὅσα ἤκουσε παρὰ τῆς γραίας, ἥτις, ὡς λέγει, τοῦ διηγήθη τὸ παραμύθι, ἀφῆκε δὲ τοῦτο ἄθικτον, δίχως νὰ ἐπιφέρῃ κἂν ἀσημάντους τινὰς διορθώσεις, ἀναγκαίας εἰς τὴν οἰκονομίαν· διότι τὰ ταράσσοντα τὴν οἰκονομίαν προέρχονται μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τῆς μνήμης τῆς διηγηθείσης, καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ· ἠδύναντο δὲ αἱ διορθώσεις νὰ γίνουν ἐπὶ τῇ βάσει ἄλλων παραμυθιῶν.

Ὑπολείπονται ὁ «Χαρτοπαίχτης» καὶ ἡ «Ἐλεημοσύνη». Καὶ τὰ δύο τέλεια εἰς τὸ εἶδος των. Τὸ πρῶτον εὑρυέστατον καὶ χαριέστατα ἐκτεθειμένον, κατοπτρίζει τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴν εἴρωνα καὶ ἄκακον φιλοπαιγμοσύνην, ἥτις δὲν φείδεται οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ θείου. Τὸ δεύτερον μὲ λιτότητα καὶ γοργότητα παραδειγματικὴν ἐκτυλίσσει γνησίως λαϊκὸν παραμύθι, ὁλόκληρον δρᾶμα εὐφάνταστον καὶ ποιητικῶς παραστατικόν, ἀπολῆγον εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ κάλλους καὶ τῆς ἀγαθότητος, δύο χαρισμάτων, τὰ ὁποῖα συνηθέστατα ταυτίζονται εἰς τὰ παραμύθια μας. Τὰ ἰσοβαρῆ ταῦτα προϊόντα ἐπὶ πολὺ ἐτήρησαν ἰσόρροπον τὴν πλάστιγγα, ἐν τέλει δὲ ὑπερίσχυσε τοῦ πνεύματος τοῦ «Χαρτοπαίχτου» τὸ αἴσθημα τῆς «Ἐλεημοσύνης», ἥτις καὶ ἐκρίθη ἀξία τοῦ μικροῦ βραβείου.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Βραβευθὲν παραμύθι.

Εἴτανε μιὰ φορά, μιὰ γρηὰ ζητιάνα, κ' εἶχε μιὰ κόρη, μιὰ κοπέλλα ποῦ ὁποιος τὴν ἔβλεπε πήγαινε νὰ τὰ χάσῃ· ὅλα τ' ἀρχοντόπουλα εἶχανε νὰ κάνουνε μὲ τὴν ὁμορφάδα της.

Μιὰ φορὰ τῆς πῆγε ἡ γρηὰ μάννα της ἕνα καρβελάκι ψωμὶ καὶ τῆς λέει :

— Βλέπεις θυγατέρα αὐτὸ τὸ καρβελάκι, νὰ τὸ φυλάῃς καὶ νὰ τὸ θυμιαίνῃς τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα.

Ἡ γρηὰ ἅμα εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια ἔφυγε καὶ πῆγε πάλι στὴ ζήτια.

Σὲ λίγη ὥρα, νὰ καὶ πηγαίνει ἕνα καλογεράκι, γεροντάκι, γεροντάκι ποῦ τὰ γένεια του τὰ κάτασπρα φθάνανε ὡς τὰ γόνατα, καὶ τὰ μάτια του ἤτανε βουλιαγμένα ἀπ' τὰ πολλὰ τὰ χρόνια.

— Ὄμορφή μου κόρη, δῶσε μου νὰ φάγω ! Πεινῶ ! εἶμαι τρεῖς μέρες νηστικός.

— Καλῶς τὸ καλογεράκι, καλῶς το. Νά, καλογεράκι μου, αὐτὸ τὸ ψωμί. Καὶ τοῦ τὄδωκε ἡ κοπέλλα μὲ τὴ μεγαλείτερη εὐχαρίστηση.

— Ὁ θεὸς νὰ σοῦ τὸ δώσῃ διπλὸ καὶ τρίδιπλο κοπέλλα μου ! Ἔχε γειά !

— Στὸ καλό, γεροντάκι μου.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τῆς πῆγε πάλι ἡ μητέρα της κι' ἄλλο καρβελάκι καὶ τῆς εἶπε νὰ τὸ κρύψῃ μαζὺ μὲ τἄλλα.

Ξαναπῆγε ὁ καλόγερος καὶ τοὔδωσε καὶ τἄλλο ψωμὶ ἡ κοπέλλα.

Στὴν τρίτη φορὰ τῆς λέει ἡ μητέρα της· «ἄνοιξε κόρη μου τὴν κασσέλα νὰ διῶ τὰ καρβελάκια καὶ νὰ βάλω κι' αὐτὸ μαζί». Ἀνοίγει τὴν κασσέλα τὸ κορίτσι, μήτε καρβέλια μήτε τίποτα.

— Μωρή, ποῦ εἶνε τὰ καρβελάκια;

— Τἄδωκα ἐλεημοσύνη !

— Ἐλεημοσύνη τἄδωκες ! Στάσου νὰ σοῦ δείξω ἐγώ. Τὴν πιάνει στὸ ξύλο, νὰ καὶ τούτη, νὰ κ' ἐκείνη, τὴ σάπισε τὴν κακομοῖρα. Ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ τὴ βγάζει στὸ δρόμο.

Ἔκλαιγε τὸ κορίτσι, ποῦ νὰ πάῃ νύχτα ὥρα. Πήγαινε ἀπὸ δῶ πήγαινε ἀπ' ἐκεῖ, δὲν ἤξερε ποῦ νὰ πάῃ. Ἐκεῖ ποῦ περπατοῦσε, βλέπει τὸ καλογεράκι κ' ἐρχόντανε κοντά της καὶ τῆς λέει.

— Τί ἔχεις καὶ κλαῖς ; κόρη μου.

— Τὸ καὶ τό, καλόγερέ μου.

Καὶ κάθεται καὶ τὰ λέει ὅλα.

— Ἔννοια σου κοπέλλα μου, μὴ κλαῖς, μόνο νὰ αὐτὸ τὸ κουβάρι τὸ χρυσάφι καὶ πήγαινέ το σέκεῖνο κεῖ τὸν πύργο. Κ' ἅμα σοῦ ποῦνε : Πόσο τὸ πουλεῖς : νὰ πῇς : ὅσο βαρεῖ. Σ' αὐτὸ τὸν πύργο παντρεύεται ὁ βασιλέας καὶ θὰ τὸ πάρῃ. Καὶ τῆς ἔδειξεν ἕνα πύργο ὁλόφωτο.

Παίρνει τὸ κουβάρι ἡ κοπέλλα καὶ τὸ πηγαίνει στὸν πύργο. Τὴ βλέπουνε στρατιῶτες ποῦ ἤτανε στὴν πόρτα καὶ τῆς λένε :

— Τί θές, κορίτσι μου ;

— Αὐτὸ τὸ χρυσάφι πουλῶ.

— Καὶ πόσο τὸ πουλεῖς :

— Ὅσο βαρεῖ.

Τὸ πηγαίνουνε οἱ στρατιῶτες τοῦ βασιλέα. Τοῦ ἄρεσε τὸ χρυσάφι καὶ τῶβαλε στὴ ζυγαριὰ νὰ τὸ ζυγίσῃ. Βάζει χρήματα ὁ βασιλέας μέσα στὴ ζυγαριά, δὲν ἐβάραιναν καθόλου. Βάζει ὅλο του τὸ βιὸ ὁ βασιλέας, τίποτα. Μπαίνει ὁ ἴδιος μέσα καὶ ἔτσι γύρισε ἡ ζυγαριά.

— Φωνάξετέ της, λέει ὁ βασιλέας.

Πηγαίνουνε καὶ τῆς φωνάζουνε.

Ἅμα τὴν εἶδε ὁ βασιλέας πῆγε νὰ τὰ χάσῃ ἀπ' τὴν ὁμορφιά της. Διώχνει τὴ νύφη καὶ παίρνει αὐτὴ γυναῖκα.

Ἀμαέμαθε ἡ γρηὰ μάννα της, ἡ κακοῦργα, πῶς ἡ κόρη της πῆρε τὸ βασιλέα ἄντρα, πῆγε καὶ τὴν νύρε.

Ἡ κόρη της ἡ καϋμένη τὴ δέχτηκε μὲ τὴ μεγαλείτερη χαρά, τῆς ἔδωκε φαγιά, χρήματα καὶ τὴν ἔστειλε στὸ σπίτι της. Τὴν ὥρα ποῦθελε νὰ φύγῃ τῆς λέει :

— Θυγατέρα, τί τἄκαμες τὰ καρβελάκια ;

— Σῶπα, καλὲ μάννα, δὲν βλέπεις τόσα πλούτη ἐδῶ, μόνο μ' ἐρωτᾷς γιὰ τὰ καρβελάκια.

— Ἔχε γειά, κόρη μου !

— Στὸ καλό, μάννα.

Κεῖ ποῦ κατέβαινε τὶς σκάλες γκρέμισε ἡ γρηὰ καὶ ἐσκοτώθηκε. Τὴν πήρανε οἱ στρατιῶτες καὶ πήγανε καὶ τὴ θάψανε μέσα στὸν κῆπο. Κεῖ ποῦ τὴ θάψανε βγῆκεν ἕνας καλαμιῶνας· μὰ τί καλαμιῶνας· θεόρατος, φουντωτὸς καὶ πράσινος, πράσινος. Ἅμα τὸν εἴδανε, ἄλλο δὲν ἐλέγανε παρὰ γιὰ τὸν καλαμιῶνα. Τῶμαθε αὐτὸ ὁ βασιλέας καὶ εἶπε τῆς κοπέλλας νὰ πᾶνε νὰ τὸν δοῦνε. Πήγανε καὶ καθίσανε ἀποκάτου ἀπ' τὸν καλαμιῶνα ὁ βασιλέας μὲ τὴ γυναῖκά του. Κλίνει σιγὰ σιγὰ ὁ καλαμιῶνας καὶ ψιθυρίζει στ' αὐτὶ τῆς κόρης.

— Θυγατέρα, τί τἄκανες τὰ καρβελάκια ;

Ἡ κοπέλλα χαμογέλασε. Τὴ βλέπει ὁ βασιλέας καὶ τῆς λέει ;

— Γιατί γελᾷς ;

— Μοῦ φανήκανε τὰ γένειά σου, ἀφέντη βασιλέα, σὰν τὸ φροκαλάκι τῆς κουζίνας μας.

Νὰ τἀκούσῃ αὐτὰ τὰ λόγια τὰ πικρὰ ὁ βασιλέας, τοῦ κόστισε πολὺ μὰ πάρα πολύ.

— Πᾶμε νὰ μοῦ δείξῃς τὸ φροκαλάκι τῆς κουζίνας σας.

— Πᾶμε, ἀφέντη μου.

Καβαλλικεύουνε στὰ μουλάρια, πηγαίνανε πηγαίνανε, πέρασαν βουνά, πέρασαν λαγκάδια, ποῦ νὰ πᾶνε. Ἤξερε αὐτὴ ἡ κακομοῖρα ποῦ νὰ τὸν πάῃ ! Τῆς ἦρθε νὰ πάρῃ τῶν ὀμματιῶν της.

— Μὰ ποῦ εἶνε τὸ σπίτι σου ; λέει ὁ βασιλέας.

— Ἐδῶ κοντά, βασιλέα μου. Μόνο ἔχασα τὸ δρόμο. Νὰ πάγω ἐδῶ ἀπὸ κάτου ἀπ' τὴ ρεμματιὰ νὰ δῶ πᾶς καὶ δῶ κανένα σημάδι.

Ἤρε αὐτὴ τὴν πρόφαση ἡ κοπέλλα γιὰ νὰ φύγῃ. Ξεκαβαλλικεύει καὶ πηγαίνει ἀπὸ κάτω ἀπ' τὴ ρεμματιὰ γιὰ νὰ πάρῃ κατὰ τὰ μάτια της.

Στὸ δρόμο τὴν ἀπαντάει τὸ καλογεράκι, καὶ τῆς λέει :

— Ποῦ πᾷς, κοπέλλα μου ;

— Ὅπου μὲ βγάλει ἡ ἄκρη. Καὶ κάθεται καὶ τοῦ τὰ λέει.

— Νὰ αὐτὰ τὰ σαράντα κλειδιά, θὰ πᾷς στὸ τάδε μέρος καὶ θὰ βρῇς ἕνα πύργο καὶ θανοίξῃς τὶς κάμαρες καὶ στὴν τελευταία κάμαρα θἄνε τὸ φροκαλάκι.

Τὰ παίρνει χαρούμενη μὲ χίλιες εὐχαρίστησες καὶ πηγαίνει πάλι καὶ καβαλλικεύει.

— Τὸν νύρα τὸ δρόμο, ἀφέντη μου. Ἀπὸ τοῦτο δῶ τὸ μέρος θὰ πᾶμε καὶ θὰ βρεθοῦμε στὸ σπίτι μου.

Ἀρχίσανε πάλι, περπατούσανε, περπατούσανε, φθάσανε στὸν πύργο.

Τί πύργος εἴτανε αὐτός ! Τί νὰ ἰδῇς. Δοῦλες, δούλους, πράμματα, θάμματα, περιβόλια, ὅλες οἱ κάμαρες εἴτανε στολισμένες μὲ βελοῦδο. Σάστισε πλειὰ ὁ βασιλέας.

— Καλὰ ὅλ' αὐτά, μὰ θέλω νὰ μοῦ δείξῃς καὶ τὸ φροκαλάκι τῆς κουζίνας.

Πηγαίνουνε σ' ἐκείνη τὴν κάμαρα ποῦ εἶχε πεῖ ὁ καλόγερος καὶ βλέπουνε τὸ φροκαλάκι ὅλο διαμάντι καὶ μαργαριτάρι στολισμένο.

Χύνεται ὁ βασιλέας, τὴν ἀγκαλιάζει, τὴ φιλεῖ.

— Εὐχαριστῶ ! τῆς λέει.

Καὶ ζήσανε αὐτοὶ καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

Ἐν Σύρῳ ΘΕΟΔ. Α. ΔΡΑΚΑΚΗΣ

Ο ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΗΣ

Ἐπαινούμενον παραμύθι

Μία φορὰ κ' ἕναν καιρὸ ἤτανε σ' ἕνα χωριὸ ἕνας χαρτοπαίχτης. Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ἔπαιζε τὰ χαρτιά. Ἦρθε καιρὸς καὶ παντρεύτηκε, ἔκαμε καὶ παιδιά, μὰ τὰ χαρτιὰ δὲν τἄπαυε· εἶχε ἀπόφασι νὰ ξεψυχήσῃ μὲ τὴν τράπουλα στὰ χέρια.

Ἕνα βράδυ, μέ τὸ σούρπο, γύριζε σπίτι του ἀπὸ τὸν καφενέ· ἤτανε σαββατόβραδο κ' εἶχε παιγμένη ὅλη τὴ δούλεψη τῆς ἑβδομάδος. Περπατοῦσε συλλογισμένος, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι. Τί διάβολο — ὄξ' ἀπὸ ἐδῶ μέσα — νὰ πῇ στὴ γυναῖκά του καὶ στὰ παιδιά του. ποῦ τὸν ἀκαρτερούσανε νὰ τοὺς πάῃ τίποτε νὰ φάνε.

Ἄξαφνα τὸν σταματάει ἕνας ἄνθρωπος. Καλὴ σπέρα, τοῦ λέει. — Καλῶς τὸν πατριώτη. — Μοῦ κάνεις μία χάρι ; — Ἀ μπορῶ, μετὰ χαρᾶς σου.— Σὲ περικαλῶ νὰ μὲ πάρῃς ἀπόψε σπίτι σου νὰ φάω καὶ νὰ κοιμηθῶ, γιατί εἶμαι ξένος. — Ἔλα πάμε.

Μπροστὰ ὁ χαρτοπαίχτης ἀπ' ὀπίσω ὁ ξένος, τραβήξανε γιὰ τὸ σπίτι. Ἅμα φτάσανε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα, γυρίζει ὁ χαρτοπαίχτης καὶ τί νὰ ἰδῇ ; Κοντὰ στὸν ξένον ἄλλους δώδεκα. Σκύφτει στ' αὐτὶ τοῦ ξένου καὶ τοῦ λέει· — Ποιοί 'νε τοῦτοι ; — Μὴ σὲ μέλει, εἶνε δικοί μου ἄνθρωποι, τοῦ εἶπε ὁ ξένος.

— Καλά, εἶπε μέσα του χαμογελῶντας ὁ χαρτοπαίχτης, δὲ μὲ μέλει, μὰ νὰ ἰδοῦμε τί θὰ μαυροφᾶτε.

* * *

Βλέποντας ἡ γυναῖκα τοῦ χαρτοπαίχτη νὰ μποῦνε τόσοι νοματαῖοι, τἄχασε· τί νὰ τοὺς βάλῃ νὰ φάνε, παναγία μου, ποῦ δὲν εἶχε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ μισὸ καρβέλι ψωμὶ ἀπάνω στὸ ράφι !

— Ἔννοια σου, κυρά, τῆς εἶπε ὁ ξένος, σὰ νὰ κατάλαβε τὴ συλλογή της, ἔννοια σου καὶ μᾶς φτάνει τὸ μισοκάρβελο. Καθῆστε νὰ φάμε.

Βάλανε τὸ σοφρᾶ χάμου καὶ καθήσανε γύρω οἱ ξένοι κ' οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ καὶ χωρέσανε ὅλοι τους χωρὶς ν' ἀκουμπάῃ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Ὕστερα πῆρε ὁ ξένος τὸ μισοκάρβελο, τὸ εὐλόγησε, τῶκοψε καὶ τὸ μοίρασε. Φάγανε οὖλοι τους καὶ χορτάσανε καὶ περίσσεψε κἄμποσο ψωμί.

Ὁ χαρτοπαίχτης κ' ἡ γυναῖκά του δὲν ξέρανε τί νὰ ποῦνε. Τοὺς φαινότανε ἀπίστευτο, νὰ χορτάσουν τόσοι νοματαῖοι μὲ μισὸ ψωμί. — Μωρὴ ποιὸς νἄν' αὐτός ; εἶπε στ' αὐτὶ τῆς γυναικός του ὁ χαρτοπαίχτης. — Εἶμαι ὁ Χριστός, εἶπε ὁ ξένος, σὰν νὰ κατάλαβε τ' εἶπε τ' ἀντρόγυνο.

Ἀμέσως πέσανε καὶ τὸν προσκυνήσανε.

Οἱ δώδεκα σύντροφοί του ἤτανε οἱ δώδεκα Ἀποστόλοι.

— Τόρα, ποῦ ἔμαθες ποιὸς εἶμαι, εἶπε ὁ Χριστός, θέλω νὰ σοῦ κάμω μία χάρι γιὰ τὴ φιλοξενία ποῦ μοῦκαμες. Λέγε τί θέλεις ; — Νὰ κερδίζω πάντα στὴν πασσέτα, εἶπε ὁ χαρτοπαίχτης.— Καλά, θὰ κερδίζῃς, εἶπε ὁ Χριστὸς κ' ἔγινε ἄφαντος μὲ τοὺς Ἀποστόλους του.

* * *

Πράγματις ἀπὸ τότες ὁ χαρτοπαίχτης ὅλο κέρδιζε στὴν πασσέτα. Ἀπόχτησε βιὸς πολύ, γίνηκε ὁ πρῶτος νοικοκύρης τοῦ χωριοῦ καὶ ὅταν πέθανε, ἄφισε στὰ παιδιά του ἄμετρα σπίτια καὶ χωράφια.

Ἔτσι ὁ Χριστὸς ἐπλήρωσε τὸ μισὸ καρβέλι τὸ ψωμί. Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ πληρωμὴ δὲν ἤτανε τίποτε μπροστὰ στὴν ἄλλη, ποῦ τοῦ φύλαγε στὸν ἄλλον κόσμο. Γιατί τὴν ὥρα, ποῦ βγῆκε ἡ ψυχὴ τοῦ χαρτοπαίχτη, ἕνας ἄγγελος, ποῦ ἀκαρτερούσε κοντὰ στὸ προσκέφαλό του σταλμένος ἀπὸ τὸ Χριστό, τὴν πῆρε νὰ τὴν πάῃ στὸν Παράδεισο.

Στὸ δρόμο ποῦ πήγαινε μὲ τὸν ἄγγελο, ἀπαντάνουν τὸν ὀξαποδῶ καὶ πήγαινε ἕναν ἁμαρτωλὸ στὴν κόλαση. Τὸν εἶχε τὸν κακομοῖρη ὀπισθάγκωνα δεμένο καὶ τὸν ἔσπρωχνε καὶ τὸν ἔδερνε ἀλύπητα. Ὁ χαρτοπαίχτης συμπόνεσε τὸν ἄτυχο τὸν ἁμαρτωλὸ καὶ ἔκαμε νόημα τοῦ ὀξαποδῶ νὰ σταθῇ. Ὁ ὀξαποδῶ ἐστάθηκε καὶ ὁ χαρτοπαίχτης τοῦ εἶπε· — Παίζουμε τὰ χαρτιά ; — Τί νὰ παίξωμε ;— Ἂν μὲ κερδίσῃς νὰ μοῦ παίρνῃς τὴν ψυχή, ἂν ὅμως σὲ κερδίσω νὰ σοῦ πέρνω τὸν ἁμαρτωλό, ποῦ πᾷς στὴν κόλαση.

Τοῦ ὀξαποδῶ τοῦ ἄρεσε ἡ συμφωνία· δίχως ἄλλο θὰ κέρδιζε τὸ χαρτοπαίχτη καὶ ἔτσι ἀντὶς γιὰ μία ψυχὴ θὰ πήγαινε δύο στὸν ἀφέντη του τὸν Ἑωσφόρο.

— Παίζομε, εἶπε.

Ὁ χαρτοπαίχτης ἔβγαλε τὴν τράπουλα— γιατί εἶχε πεθάνει κρατῶντας την — κι' ὅσο νὰ πῇ «ἀμήν» κερδίζει τὸν ὀξαποδῶ καὶ τοῦ παίρνει τὴν ψυχὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Ὁ ὀξαποδῶ χοροπήδησε ἀπὸ τὴ λύσσα του σὰ δαιμονισμένος κ' ἐχάθη.

Ὁ χαρτοπαίχτης ἀντάμα μὲ τὸν ἄγγελο καὶ τὸν ἁμαρτωλό, ἔρτασε ἀπ' ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς Παράδεισος. Ἐκεῖ ἤτανε ὁ Χριστός.

— Ποιὸς εἶνε τοῦ λόγου του ; ρώτησε..

— Εἶνε φίλος μου, εἶπε ὁ χαρτοπαίχτης.

— Στὴν Παράδεισο δὲ χωρεῖ, εἶπε ὁ Χριστὸς μὲ αὐστηρότητα. Ἐγὼ σένα μονάχα προσκάλεσα.

— Καὶ 'γὼ ἀφέντη μου Χριστέ, εἶπε ὁ χαρτοπαίχτης, τὴν ἀφεντιά σου μονάχα προσκάλεσα στὸ σπίτι μου, καὶ μοῦφερες ἄλλους δώδεκα.

Ὁ Χριστὸς ἐσυλλογίστηκε λίγο, εἶδε πῶς ὁ χαρτοπαίχτης εἶχε δίκιο, χαμογέλασε καὶ εἶπε :

— Ἔλα, περάστε κ' οἱ δύο μέσα.

ΑΝΕΜΟΣ

ΔΙΠΛΟ ΟΝΕΙΡΟ

Ποίημα χωρὶς στίχους.

*

Τὸ πρῶτο βαθὺ ὄνειρο τῆς ψυχῆς μου ἐσὺ τῶχεις κλέψει . . .

Στίχους δὲν ἔγραψα. Στίχους δὲ γράφω. Μὰ ὅ,τι βάζουν στοὺς στίχους, καρδιὰ καὶ λαχτάρα, πόνο καὶ τρόμο, ἀγάπη καὶ πόθο, θὰ τὰ βάλω σ' αὐτὰ ποῦ θὰ γράψω.

Στῖχοι δὲ θᾶνε, μὰ ποίησι θᾶνε—γιατὶ θὰ εἶνε ζωή !

Καὶ τί χρειάζουνται τὰ λόγια ;

Ὧρες ἀλάκερες μπροστά σου γονατισμένη ἡ ψυχή μου, μὲ τὴν ἄφωνη τῶν ματιῶν γλῶσσα, θὰ σοῦ λέη τὸν πόνο της τὸ μυστικό, κ' ἕνα ποίημα θὰ γράφεται, θὰ γράφεται χωρὶς ἀπ' τὰ χείλια μου νὰ πέφτη λέξη καμμιά . . .

Τὸ πρῶτο βαθὺ ὄνειρο τῆς ψυχῆς μου ἐσὺ τῶχεις κλέψει . . .

* *

Τὸ πρῶτο ἀφτερούγιαστο ὄνειρο τῆς ψυχῆς σου ἐγὼ τῶχω κλέψει . . .

Μ' ἔβλεπαν ὅλα τ' ἀστέρια. Μ' ἄκουγε ἀπ' ἀντίκρυ τ' ἀηδόνι ποῦ ἔψελνε τὸ λυπημένο του σκοπό. Τ' ἀρώματα τῶν λουλουδιῶν μελῳδικὰ συνώδευαν τὸ μαγικὸ τραγοῦδι ποῦ σάρκα ἔπαιρν' ἐμπρός μου.

Στῆς ματιᾶς μας τὴ λάμψη πρωτοϊδώθηκαν οἱ ψυχές μας· στῆς ματιᾶς μας τὴ λάμψη πρωτοτρεμούλιασαν οἱ χαρές μας.

Δὲ σοῦ εἶπα ποτὲ πῶς ἐσένα μονάχ' ἀγαπῶ· στὶς ἀτέλειωτες ὁμιλίες μας ποτὲ δὲ μοῦ εἶπες ἕνα λόγο ἀγάπης. Σωπαίνουν τὰ χείλια· μόνο τὰ μάτια μιλοῦνε.—Καὶ χτυποῦν οἱ καρδιές.

Τὸ πρῶτο ἀφτερούγιαστο ὄνειρο τῆς ψυχῆς σου ἐγὼ τῶχω κλέψει . . .

* * *

Τὸ πρῶτο βαθὺ ὄνειρο τῆς ψυχῆς μου ἐσὺ τῶχεις κλέψει . . .

Ἡ λευκὴ φεγγοβολιὰ τῆς ἀγάπης ὅλονε μὲ φωτίζει. Ξαστεριάζει ἡ ψυχή μου. Κι' αὐτὸ τὸ μυαλό μου ἀκόμη δυναμώνει.

Μὰ καὶ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ φῶς μέσα δὲ βρίσκω λόγια, ποῦ νὰ πρέπουν σὲ τέτοια ἀγάπη.

Φοβᾶμαι, φοβᾶμαι . . . Ἂν θελήσω νὰ εἰπῶ μὲ τὰ χείλια τί νοιώθει ἡ καρδιά, τὴν καρδιὰ θὰ προδώσουν τὰ χείλια

Τὸ πρῶτο ἀφτερούγιαστο ὄνειρο τῆς ψυχῆς σου ἐγὼ τῶχω κλέψει . . .

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΕΝΤΗΣ

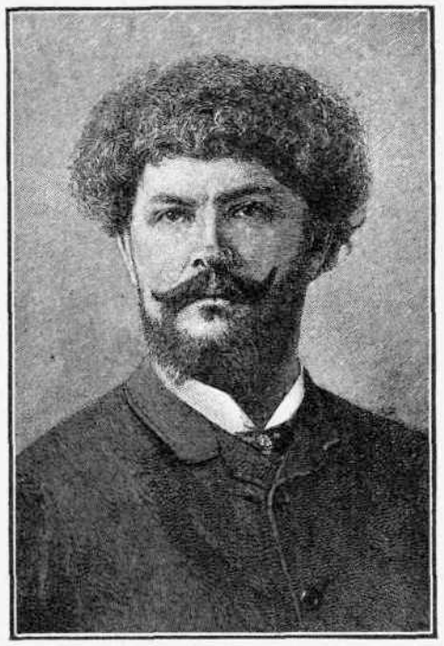

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΙΣΠΑΙΝ

Ὁ Ἰωάννης Ῥισπαὶν εἶνε συγγραφεὺς καὶ ποιητὴς διάσημος ἐκ τῶν μᾶλλον ἀκουομένων ἐν τῇ συγχρόνῳ Γαλλίᾳ. Ὁ ἰδιωτικός του βίος ὑπῆρξε τρικυμιώδης καὶ πλήρης περιπετειῶν καὶ ἀντιθέσεων. Ἐχρημάτισε ναυτόπαις καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ecole normale· ἀλλὰ τὸ ὕφος του ὡς συγγραφέως, τοὐλάχιστον εἰς τὰ μᾶλλον ἀντηχήσαντα παρὰ τῷ κοινῷ ἔργα του, δὲν προσέλαβε κανὲν ἐκ τῶν χαρισμάτων ἅτινα διακρίνουσι τοὺς ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διαμορφουμένους λογογράφους. Ἔγραψε στίχους θαυμασίως αἰσθηματικοὺς καὶ στίχους ἀνηθίκους, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ὑπέστη φυλάκισιν τῇ ἀποφάσει τῆς Δικαιοσύνης. Σύζυγος καὶ πατὴρ τέκνων, ἐπροξένησε κοινὸν σκάνδαλον διὰ τὰς λίαν ἐκκεντρικῶς ἐκδηλουμένας σχέσεις του μετὰ τῆς Σάρας Βερνάρ, μεθ' ἧς καὶ ἀνῆλθε τὴν σκηνὴν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ δράματός του «Νανὰ Σαίβ».

Ἐμφανισθεὶς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον καθ' ἣν ἐποχὴν ἤκμαζεν ἡ μεγάλη ποιητικὴ σχολὴ τοῦ *Παρνασσοῦ*, παρέμεινεν αὐτός, μετὰ τῶν φίλων του Ῥαοὺλ Πονσέν, τοῦ εὐθύμου ἀσματογράφου, ὅστις πίνει καὶ ψάλλει τὸν οἶνον, ὡς οὐδείς, καὶ τοῦ Μαυρικίου Βουσώρ, τοῦ αἰθερίου καὶ πλατωνίζοντος ποιητοῦ, οὐ μόνον ξένος πρὸς τὴν γύρω του κίνησιν, ἀλλὰ καὶ ἀντέδρασε κατ' αὐτῆς διὰ τῶν ἔργων του. Πρώτη ποιητική του συλλογὴ εἶνε «Αἱ θωπεῖαι», τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ὁ θαυμάσιος τόμος τοῦ «Τραγουδιοῦ τῶν ζητιάνων», κατά τινας τὸ ἀριστούργημά του. Βραδύτερον ἐπεφάνησαν αὐτοῦ αἱ «Βλασφημίαι», μέγα βιβλίον ἀντιθρησκευτικῶν ποιημάτων, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ποιητὴς πλήρης ὀργῆς καὶ ἀθείας ἐπεχείρησε νὰ καταρρίψῃ τὰ ὁμοιώματα καὶ νὰ κρημνίσῃ τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν παντὸς θρησκεύματος. Οὐδενὸς ἄλλου βιβλίου τὴν ἀπήχησιν ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ ἐνθυμούμεθα τόσον σφοδρὰν καὶ τόσον παρατεταμένην ὡς τῶν «Βλασφημιῶν». Ἐστιγματίσθη μὲν γενικῶς ἡ ἀσέβεια τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐθαυμάσθη ἡ ἀριστοτεχνικὴ αὐτοῦ δεινότης εἰς τὸ παρατάσσειν στίχους ἀψόγους καὶ λαμπρούς, ὑπὸ ῥητορικὴν μᾶλλον ἢ ὑπὸ καθαρῶς ποιητικὴν ἔποψιν. Μετ' αὐτὰς ἔγραψε καὶ ἐδημοσίευσε τὴν «Θάλασσαν», μεγαλεπηβόλου συλλήψεως ὕμνον πρὸς τὸ ἄπειρον στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐριλοδόξησεν ἐν ταὐτῷ νὰ ψάλῃ μὲ λαϊκὴν ἀφέλειαν καὶ μὲ ἐπιστήμην Λουκρητίου.

Πλὴν τῶν ποιημάτων του ὁ Ῥισπαὶν ἔγραψε μυθιστορήματα ἐκτεταμένα, διηγήματα, δράματα, κωμῳδίας, ἔμμετρα καὶ πεζά. Ἡ κωμῳδία του «Ὁ κύριος Σκαπῖνος», παρεστάθη ἀπὸ σκηνῆς τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου, ὡς καὶ τὸ δρᾶμά του «Διὰ τῆς ῥομφαίας», εἰς τὸ ὁποῖον ἐσχάτως ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἀπένειμε καὶ τετρακισχιλιόδραχμον βραβεῖον.

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ Ῥισπαὶν ἐλάχιστα ὁμοιάζει πρὸς τοὺς καλουμένους Normaliens κατὰ τὸ ὕφος τοῦ λόγου. Ἡ παρατήρησις δὲν εἶνε ἀκριβής, καθόσον ὁ Ῥισπαὶν φημίζεται πολὺ ὀλιγώτερον ὡς μορφώσας ἴδιον ὕφος ἢ ὡς προσοικειωθεὶς διὰ σπανίας δυνάμεως πάσας τὰς τεχνοτροπίας τῶν μεγάλων φιλολογικῶν σχολῶν καὶ τὸ ὕφος πολλῶν μεγαλωνύμων συγγραφέων. Ἐπεδείχθη διαδοχικῶς εἰς τὰ ἔργα του κλασικός, ῥομαντικός, πραγματιστής, ὑλιστής, αἰσθηματίας. Οἱ δὲ στίχοι του οὐχὶ σπανίως εἶνε ὡς δεξιὰ ἀπήχησις καὶ διακόσμησις περιλαλήτων στίχων τοῦ Οὐγκώ, τοῦ Μυσσὲ καὶ τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ ἀμφισβητοῦντες αὐτῷ τὴν ποιητικὴν πρωτοτυπίαν, οὐχ ἧττον τὸν ἀναγνωρίζουν ὡς μέγαν καὶ ἀπαράμιλλον λογοτέχνην.

ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ

Πεθάναν νιαὶς πεντάμορφαις, πεθάναν νιοὶ λεβέντες,
πεθάναν γέροντες καλοὶ καὶ γρηαὶς ψυχοπονιάραις . . .

Τοὺς λησμονῆσαν οἱ δικοί, δὲν τοὺς θυμοῦνται οἱ ξένοι.
μὰ κάπου κάπου βρίσκεται καὶ σπλαχνικὸς διαβάτης
νὰ χύση δάκρυ καὶ γι' αὐτούς, νὰ πῇ τὸ «θιὸς 'σχωρέσ' τους»,
ἂν τύχη καὶ στὸ διαβά του τὸ μνῆμά τους πατήσῃ . . .

Τοὺς δόλιους τοὺς ἁρματωλοὺς ποῦ κεῖτονται στοὺς κάμπους
δὲν τοὺς ἐθάψαν μὲ παπᾶ σὰ χριστιανοὶ νὰ 'λειώσουν·
αὐτῶν τὰ ἔρημα κορμιὰ ἄθαφτα σκορπιστῆκαν·
τὰ φάγαν ὄρνια ἀχόρταστα καὶ σκύλοι οὐρλιασμένοι !
Μόνο νεράκι τῆς βροχῆς ἔφερε 'λίγο χῶμα
καὶ τοὺς ἐμισοσκέπασε τἄσπρα τὰ κόκκαλά τους ! . . .

Ποτέ τους δὲ βαρυγκομοῦν σὰν ἄξια παλληκάρια.

Μὰ ὅταν τὸ φθινόπωρο ξωτάρης ζευγαρόνῃ,
τὰ σκορπισμένα ἀποσκορπᾶ, τανάβαθα ξεβγάζει,
κι' ἀναταράζει μ' ἀπονιὰ τὰ καρδιοκόκκαλά τους.

Τότες τὰ λείψανα βογκοῦν καὶ διπλοκαταριοῦνται ! . . .

. . . Γιὰ τοῦτο τὸ φθινόπωρο, ὅταν τῇ γῆς ὀργώνουν,
κακὰ καὶ ἄγρια ὄνειρα τὸν ὕπνο μας ταράζουν.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

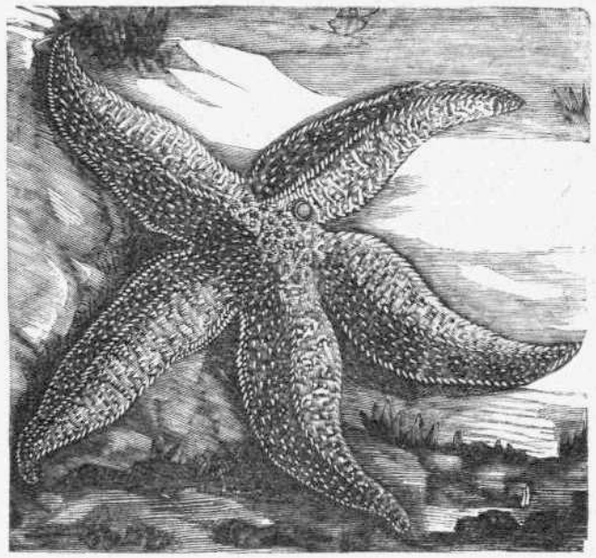

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΑΣΤΕΡΙΑΣ

Ἀστερίας εἶνε ὁ θαλάσσιος ἀστήρ, ὁ σταυρὸς κοινῶς καλούμενος, ὁ ἐν ἁπάσαις ταῖς θαλάσσαις σχεδὸν ἁπαντῶν. Συνήθως μετὰ τρικυμίαν τὰ κύματα ῥίπτουσι τὰ ζῷα ταῦτα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Ἐὰν λάβητε τὸ ζῷον τοῦτο ἐκ τῆς ἄμμου καὶ τὸ θέσητε ἐν θαλασσίῳ ὕδατι, ἀναζωογονεῖται, κινεῖται, ζῇ, χρωματίζεται, λάμπει. Οὕτως ἐν τῇ θαλάσσῃ λάμπει, ῥιφθὲν δ' ἐκτὸς αὐτῆς ἀποβάλλει τὴν λάμψιν του, ἀποθνήσκει.

Τὸ ἀστεροειδὲς του σχῆμα εἶναι ὡραιότατον, ἡ δὲ κατασκευὴ τοῦ σώματός του θαυμασιωτάτη. Φαντάσθητε ζῶντα δίσκον ἔχοντα λαίμαργον στόμα. Ἐκ τοῦ παραδόξου τούτου δίσκου ἀκτινοβολοῦσι πέντε βραχίονες πλήρεις νεύρων καὶ μυῶν, καλυπτόμενοι ὑπὸ δέρματος εὐκάμπτου καὶ εὐθραύστου συγχρόνως. Εἰς τὸ ἄκρον ἑκάστου βραχίονος ὑπάρχει εἷς ὀφθαλμός· ὁ Ἀστερίας βλέπει τὰ πάντα καὶ πανταχόσε. Κατὰ μῆκος τῶν πέντε τριγωνικῶν βραχιόνων, οἵτινες μηκύνονται, κάμπτονται, ἐκτείνονται, ταλαντεύονται, συλλαμβάνουσι, συσφίγγουσιν, εὑρίσκονται τριακόσιαι τέσσαρες ὀπαί.

Ἐκ τῶν ὀπῶν τούτων ἐξέρχονται κατὰ βούλησιν τριακόσιαι τέσσαρες μικροὶ εὐκίνητοι καὶ σαρκώδεις σωλῆνες κείμενοι εἰς δύο σειρὰς ἐφ' ἑκάστου βραχίονος.

Οἱ σωλῆνες οὗτοι πλήρεις εὐκινησίας καὶ ζωῆς, εἶνε συγχρόνως πόδες καὶ πνεύμονες τοῦ ἀστερίου. Δι' αὐτῶν ἀναπνέει, δι' αὐτῶν σύρεται, βαδίζει, ἀναρριχᾶται, κρατεῖται. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος βραχίων ἔχει τριακοσίους τέσσαρας σωλῆνας, ὁ ἀστερίας ἔχει χιλίους πεντακοσίους εἴκοσι πόδας. Μεθ' ὅλην ὅμως ταύτην τὴν πληθὺν τῶν ποδῶν δὲν διακρίνεται κατὰ τὴν ταχύτητα, ἡ δ' ἀρθονία αὕτη φαίνεται μᾶλλον ὡς εἰρωνεία τῆς φύσεως. Ὁ ἀστερίας μετὰ τῶν χιλίων πεντακοσίων εἴκοσι ποδῶν

του, ἀναμιμνήσκει τὸ φανταστικὸν ἐκεῖνο πτηνὸν τῶν Ἰνδικῶν θρύλλων, ὅπερ ἐκίνει τὰς ἑκατὸν αὐτοῦ στιλβούσας πτέρυγας χωρὶς νὰ δύναται νὰ πετάξῃ.

Ὅπως ἕκαστος τῶν βραχιόνων τοῦ θαλασσίου ἀστέρος ἀπολήγει εἰς ὀφθαλμόν, οὕτω καὶ ἕκαστος τῶν 1520 ποδῶν ἔχει κοτυληδόνα, δι' ἧς δύναται νὰ κρατῆται καὶ ἀναρριχᾶται τὸ ζῷον. Πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι οἱ παράξενοι αὐτοῦ πόδες δὲν χρησιμεύουσι μόνον εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν κίνησιν, ἀλλ' εἶναι συγχρόνως θαυμασιώτατα ἁλιευτικὰ ἐργαλεῖα, κάμακες ἐπιτηδειότατοι· μόλις ἡ ἐλαχίστη ἐν τῷ ὕδατι αἰωρουμένη λεία ἐγγίσῃ ἕνα ἐξ αὐτῶν, πάραυτα ἐμμένει κολλημένη. Τότε οἱ πόδες τοῦ ἀστερίου μετασχηματίζονται εἰς χεῖρας μεταδιδούσας ἀλλήλαις τὸ συλληφθὲν θῦμα, ὡς οἱ κτίσται δίδουσιν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα τὰς κεράμους.

Οὕτως ἀπὸ σωλῆνος εἰς σωλῆνα μεταδιδομένη ἡ τροφὴ φθάνει εἰς τὸ στόμα, ὅπερ τὴν καταπίνει.

Ὁ στόμαχος τοῦ ἀστερίου εἶναι παραδοξότερος τῶν βραχιόνων καὶ ποδῶν αὐτοῦ. Φαντάσθητε ὅτι ὁ στόμαχος τοῦ ἀστερίου εὐρύνεται, ἀναστρέφεται, ἐκχύνεται, ἐξέρχεται ἐκ τῆς κοιλότητος αὐτοῦ μετὰ μυθώδους εὐκολίας, καὶ ὅταν ἡ λεία δὲν προσπελάζῃ εἰς αὐτόν, μεταβαίνει οὗτος πλησίον αὐτῆς!

Οὕτως ὁ θαλάσσιος ἀστὴρ μεταχειρίζεται τὸν ἀπαράμιλλον τοῦτον στόμαχον διὰ νὰ διανοίγῃ τὰ ὀστρεῖδια, τὰ ὁποῖα εἰς ἄκρον ὀρέγεται.

Μόλις ἀνέλαβεν ὁ ἀστερίας ὀστρεῖδιον διὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἀναλαμβάνει τὸ μαλάκιον τοῦτο διὰ βραχιόνων καὶ ἐπικολλᾷ ἐπ' αὐτοῦ τὸ λαίμαργον στόμα. Πῶς ὅμως θὰ δυνηθῇ νὰ καταπίῃ τὸ ὀστρεῖδιον τὸ καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ ὀστράκου του, οὐδὲν τούτου ἁπλούστερον. Ὁ στόμαχος τοῦ ἀστερίου εὐρυνόμενος, ἀναστρεφόμενος προσέρχεται βοηθὸς τοῦ στόματος. Σταγόνα πρὸς σταγόνα ἐκχύνει ἐν τῷ ὀστράκῳ χυμόν τινα δριμύν, δι' οὗ λύονται αἱ στρόφιγγες τῶν θυρῶν τοῦ ὀστράκου. Αἱ θύραι διανοίγονται πάραυτα καὶ τὸ γυμνὸν σῶμα τοῦ ζῴου καταπίνεται ὑπὸ τοῦ θαλασσίου ἀστέρος. Ὁ στόμαχος κατορθώσας τοῦ σκοποῦ, εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιλότητι αὐτοῦ καὶ πέπτει ἡσύχως τὸ θῦμά του.

Ὁ ἀστερίας δὲν θηρεύει μόνον ὀστρεῖδια, ἐπιτίθεται ἐπίσης κατὰ τοῦ καρκίνου, τῶν ἀστακῶν, τῶν καράβων. Κάμπτει πρὸς τὸ σῶμα τοὺς πέντε αὐτοῦ βραχίονας, ὑποκρίνεται τὸν κοιμώμενον. Οἱ πέντε ὅμως ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνεδρεύουσι θῦμά τι καὶ λάμπουσιν ἐν τῷ ἀφρῷ. Μόλις διέλθῃ καρκῖνός τις, ἐντείνει τοὺς θανατηφόρους αὐτοῦ πόδας, τὸν συλλαμβάνει, τὸν συσφίγγει, τὸν καταβροχθίζει.

Ἐνίοτε ὁ καρκῖνος ἀνθίσταται, ἀμύνεται, καὶ κατορθοῖ μετὰ προσπαθείας νὰ κόψῃ διὰ τῶν χηλῶν του ἕνα ἢ καὶ δύο βραχίονας τοῦ ἀστερίου.

Σπουδαῖον! Οὔτε κἂν προσέχει εἰς τοῦτο ὁ ἀστερίας. Ἡ σκληρὰ αὕτη ἀποκοπὴ εἶναι δι' αὐτὸν τίποτε· διότι τὸ ἀποκοπὲν μέλος τοῦ ἀστερίου μετά τινα χρόνον ὡς κλάδος φυτοῦ θ' ἀναβλαστήσῃ.

Συχνότατα ἁλιεύονται ἀστερίαι ἔχοντες ἕνα μόνον βραχίονα καὶ ἐν τῇ θέσει τῶν λοιπῶν τέσσαρας μικροὺς ἀρχομένους τῆς βλαστήσεως.

Ἔτι πλέον ὑπάρχουσιν ἀστέρες θαλάσσιοι, οἵτινες συλλαμβανόμενοι ἐξαρθροῦνται καὶ ἀποκόπτονται μόνοι, ὅπως διαφύγωσι τὸν θάνατον εὐσταλέστεροι παραμένοντες, ἀνευρίσκοντες ὅμως τὸν θάνατον ἐκτὸς τοῦ ὑγροῦ στοιχείου ἐξαγόμενοι.

Τὸ τοιοῦτόν τινες ἀπεκάλεσαν ἀληθῆ αὐτοκτονίαν· τὸ ζῷον, λέγουσιν, ἀδυνατοῦν νὰ ζήσῃ ἐκτὸς τῶν θαλασσῶν διὰ τοῦ ἑκουσίου τούτου θανάτου φονεύεται, ἐκλείπει, ἐξαφανίζεται.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΕΛΛΗΝΟΣ ΙΕΡΕΩΣ

Πρό τινος περιῆλθον εἰς χεῖράς μου φυλλάδιά τινα τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἔτι καὶ νῦν ἐκδιδομένου περιοδικοῦ Gentleman's Magazine τοῦ ἔτους 1825. Ἐν τοῖς φυλλαδίοις τῶν μηνῶν Ὀκτωβρίου καὶ Δεκεμβρίου περιέχονται ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιογραφία τοῦ ἐκ Ναυπάκτου ἱερέως Κωνσταντίνου Δημητριάδου, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ συμπληρωτικαὶ βιογραφικαὶ σημειώσεις γραφεῖσαι ὑπὸ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα J. W. Ἐρευνήσας πολλὰ τῶν βιογραφικῶν λεξικῶν ἐν οὐδενὶ εὗρον τὸ ὄνομα τοῦτο ἀναφερόμενον, εἰ μὴ ἐν τῷ τοῦ Γόρδωνος «A general Biographical Dictionary - London 1851»· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα περὶ αὐτοῦ εἶναι εἰλημμένα ἐκ τοῦ ἄνω περιοδικοῦ. Ἡ μόνη πληροφορία, ἡ ὑπὸ τοῦ Γόρδωνος ἀναφερομένη, εἶναι ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐδίδαξε τὴν ἑλληνικὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξωνίας. Παραφράσας περιληπτικῶς τὰ ἄρθρα ταῦτα ἀποστέλλω ὑμῖν, ὅπως δημοσιευθῶσιν, ἐὰν ἐγκρίνετε τοῦτο, ἐν τῇ «Ἑστίᾳ».

*

Τῇ 27ῃ Αὐγούστου 1825 ἀπέθανεν ἐν Ὀξωνίᾳ τῆς Ἀγγλίας ὁ Κωνσταντῖνος Δημητριάδης, ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ὁ Γέρων Ἕλλην». Ὁ Δημητριάδης ἐγεννήθη κατ' ἄλλους μὲν ἐν Ἀθήναις τὸ 1755, κατ' ἄλλους δ' ἐν Ναυπάκτῳ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1754 ἐκ γονέων ταπεινῆς καταγωγῆς· κλίσιν δ' ἔχων πρὸς τὰ γράμματα ἐξεπαιδεύθη ἄγνωστον ποῦ καὶ ὑπὸ τίνας διδασκάλους, καὶ ἐξέμαθε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ἰταλικήν, ἐγνώριζε δὲ καὶ ἄλλας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Διατρίβων δ' ἔτι ἐν Ἑλλάδι προεχειρίσθη ἱερομόναχος, ὡς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐφιλοδόξει.

Ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ὁ συλητὴς τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων Ἐλγῖνος καὶ γνωρίσας τὸν Δημητριάδην ἔπεισεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα ἀνέτως θὰ ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν διδάσκων τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὰς ἄλλας γλώσσας ὧν ἦτο κάτοχος. Ἀλλὰ κατὰ τὸν βιογράφον αὐτοῦ ὁ Ἐλγῖνος δὲν εὗρεν αὐτὸν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' εἴτε ἐν Βρεσλάου, ἔνθα διέτριβε τὸ 1794, εἴτε ἐν Βερολίνῳ, ἔνθα εὑρίσκετο τὸ ἐπιὸν ἔτος. Ἐν ἔτεσι 1796 - 1802 εὑρίσκομεν αὐτὸν ἐν Ἐδιμβούργῳ, ἐν ἔτει 1803 ἐν Newcastle καὶ Durham, ἐν ἔτει 1804 καὶ 1805 ἐν Midlesex καὶ Berks, τὸ 1806 κατὰ πρῶτον μετέβη εἰς Ὀξωνίαν, τὸ 1807 ἐξέδραμε μέχρι Bath, Bristol, Salisbury καὶ Winchester, καὶ τὸ 1809 εἰς Κανταβριγίαν.

Τὰς ἀλληλοδιαδόχους ταύτας ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβάσεις ἐποιεῖτο φαίνεται πρὸς εὕρεσιν μαθημάτων, γνωστὸν δ' εἶναι ὅτι ἔσχε μαθητὰς εἰς Newcaslte καὶ Durham, ὁπόθεν ὁ ἐπιστέλλων πρὸς τὸ Gentleman's Magazine καὶ διδαχθεὶς παρ' αὐτοῦ τὴν ἑλληνικήν, ἑλκύσας δὲ τὴν συμπάθειάν του, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν περιπλανήσεών του, γράφει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ ἱκανότης του περὶ τὴν διδασκαλίαν γλωσσῶν ἦτο βεβαίως μετρία, ἐν Durham δὲ δὲν εἶχεν »εἰμὴ τρεῖς ἕως τέσσαρας μαθητάς. Ἀγνοῶ ἂν ὁ ἐν »Durham κλῆρος ἐπροστάτευε τὸν ἕλληνα συνά»δελφόν του. Μεθ' ὅλην ὅμως τὴν πενίαν, ὑφ' ἧς »κατετρύχετο, βεβαιῶ, ὅτι κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀνα»χώρησίν του εἰς οὐδένα ὤφειλεν οὐδ' ὀβολόν. Οὐ»δέποτε ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ὅτι ἀπῆλθε τῆς Ἑλλά»δος τῇ προτροπῇ τοῦ λόρδου Ἐλγίνου, τοὐναντίον »εἰπέ μοι, ὅτι ἀπελθὼν τῶν Ἀθηνῶν μετέβη εἰς Ἰά»σιον καὶ Βουκουρέστιον ὡς ἐφημέριος τῶν ἐκεῖ ἑλλη»νικῶν ἐκκλησιῶν, ἐκεῖθεν δ' εἰς Τεργέστην, ἔνθα μά»την ἀνέμενε τὴν τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων ἀρωγήν. Οἱ »ἐν Τεργέστῃ καθολικοὶ ἱερεῖς βλέποντες τὴν ἐλεει»νὴν αὐτοῦ κατάστασιν, παντοῖα μετεχειρίσθησαν »μέσα ὅπως πείσωσιν αὐτὸν ν' ἀπαρνηθῇ τὸ ἴδιον »δόγμα, ἀσπασθῇ δὲ τὸ ἑαυτῶν· τὸν ἀπέστειλαν »μάλιστα εἰς Μελίτην, ὅπως καταταχθῇ εἰς τὸ ἐκεῖ »ἱερατικὸν σῶμα, ἀλλ' ἐννοήσαντες ὅτι ὑπεκρίνετο »ἐφυλάκισαν αὐτόν. Ἀποφυλακισθεὶς δὲ καὶ πολλὰ »μέρη τῆς βορείου Εὐρώπης ἐπισκεφθείς, μετέβη »εἰς Βερολῖνον, ἔνθα ἐγνώρισε τὸν ἀρχίατρον τῆς »Πρωσσικῆς αὐλῆς Δρα Brown, ὑφ' οὗ προτραπεὶς »ἦλθεν εἰς Ἀγγλίαν θηρεύων τύχην. Ἐκεῖ τὸ πρῶ»τον ἐγνώρισε τὸν λόρδον Ἐλγῖνον, ὄντα τότε πρε»σβευτὴν ἐν Βερολίνῳ, τῇ συστάσει δὲ τοῦ Brown, »ἔλαβε παρ' αὐτοῦ διαβατήριον δι' Ἀγγλίαν».

Κατὰ τὸν ἐπιστείλαντα ὅμως εἰς τὸ Gentleman's Magazine, αἱ περιπλανήσεις τοῦ Δημητριάδου δὲν ἐγένοντο χάριν μαθημάτων καὶ προσκτήσεως γνώσεων, ἀλλ' ὅπως ἐξεγείρῃ ἕνεκα τοῦ τε ἐλεεινοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος τὸν οἶκτον τῶν θεωμένων αὐτόν, πρὸς συλλογὴν βοηθημάτων. Τὴν διαβολὴν ταύτην ἀποκρούει ὁ ἐκ Durham μαθητής αὐτοῦ, ἀποδίδων τὴν χάλκευσιν εἰς τοὺς Ἄγγλους κληρικούς, ἀναφέρει δὲ ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν ἐν Durham μαθητῶν του συλλεγέντα βοηθήματα ἀπέρριψε τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτοῦ χάριν.

Ὁ Δημητριάδης ἦτο φιλαργυρώτατος, καίπερ δ' ἔχων περιουσίαν 1000 περίπου λιρῶν, ἔζη ὡς ὁ ἔσχατος τῶν ἐπαιτῶν, τρώγων λιτώτατα, καὶ δι' ἐνοίκιον πληρώνων δραχμὰς 2,20 καθ' ἑβδομάδα. Ἦτο πάντοτε ἐλεεινῶς ἐνδεδυμένος, δὲν εἶχε δὲ τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν, λέγει ὁ περὶ αὐτοῦ γράφων, «τῆς ἀγγλικῆς ἀρετῆς τῆς καλουμένης καθαριότητος». Εἶχε ἀνάστημα πέντε ποδῶν, ἔφερε πάντοτε ράσον, ἐβάδιζε τὸ σῶμα ἔχων κυρτὸν καὶ τῇ βοηθείᾳ ῥάβδου, ἡ δὲ χροιὰ τοῦ προσώπου του ἦτο ἐρυθρὰ καὶ ἐξανθηματώδης.

Εἶχεν ἀντιπάθειαν πρὸς τὰς εἰκόνας καὶ διὰ τοῦτο ἂν καὶ πολλάκις παρεκλήθη δὲν συγκατένευσε νὰ ζωγραφηθῇ. Ἀλλ' ὁ ἐν Ὀξωνίᾳ Whessell κατώρθωσε διὰ δόλου νὰ τὸν ζωγραφήσῃ. Τότε ὁ Δημητριάδης ἀφώρισε πάντας τοὺς μετασχόντας τῆς ἀπάτης, ἰδίᾳ δὲ τὸν καλλιτέχνην, ἐκθέσας μάλιστα τὸ τοῦ ἀφορισμοῦ ἔγγραφον εἰς τὰς προθήκας διαφόρων τῆς Ὀξωνίας ἐργαστηρίων.

Ἐν Ὀξωνίᾳ εὑρισκόμενος καὶ βαρέως ἀσθενήσας οὐδ' ἰατρὸν ἐκάλει οὐδὲ φάρμακον ἐλάμβανεν, ἀλλ' ἐξηκολούθει τὸν πρότερον βίον φοβούμενος μὴ δαπανήσῃ τι. Ἀπέθανε δ' ὁρίσας ἐκτελεστὴν τῆς διαθήκης του κύριόν τινα ἐκ Reading, οὗ τὸ ὄνομα τυγχάνει ἄγνωστον, καὶ εἰς ὃν εἶχε παραγγείλῃ κατὰ τὴν κηδείαν του νὰ μὴ δαπανήσῃ πλείονας τῶν ὀκτὼ λιρῶν. Κατὰ τὴν διαθήκην του δὲ ἐκληροδότησε τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς τέσσαρας πατριάρχας τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ μνημονεύωνται ἀνὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ Σάββατον ἐπὶ ἑκατονταετίαν αὐτός, ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ.

Α. Κ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ χειρουργικὴ παρὰ τοῖς Κινέζοις ἰατροῖς.

Οἱ Κινέζοι ἰατροὶ οὐδεμίαν σχεδὸν γνῶσιν χειρουργικῆς ἔχουσιν. Ἐὰν πρόκηται π. χ. περί τινος κατάγματος, οὐδεὶς σκέπτεται περὶ ἰατροῦ, οὐδεμίαν δὲ προσπάθειαν καταβάλλουσιν ὅπως ἀνατάξωσι τὸ κατεαγὸς ὀστοῦν. Ὁ πάσχων τίθεται ἐπὶ κλίνης, καὶ ἀφίνουσι τὰ ὀστᾶ εἰς τὴν τύχην, ὅπως συμφυῶσιν ἢ γείνωσι διαχωρισμένα. Εἰς 99 περιπτώσεις ἐπὶ 100 εἶνε δυνατόν, θραύσας τις τὴν κνήμην νὰ βαδίσῃ πλέον. Δὲν ἔχουσιν ἐν χρήσει οὔτε τὴν φλεβοτομίαν, οὔτε τὰς σικύας, οὔτε τὴν σχάσιν τῶν ἀποστημάτων, οὐδέποτε δ' ἀποτολμῶσι τομήν τινα. Ἡ μόνη χειρουργικὴ ἐγχείρησις, τὴν ὁποίαν ἐνεργοῦσιν οἱ Κινέζοι ἰατροὶ συνίσταται εἰς παρακέντησιν, δηλαδὴ ἐὰν ὀστοῦν τι ἢ μῦς ἢ ἄρθρον φλεγμαίνῃ, ἐμπίγουσιν εἰς τὸ πάσχον μέλος μικρὸν λογχίδιον, ὅπερ ἄνευ οὐδεμιᾶς προσοχῆς κυκλικῶς περιάγουσι· συχνότατα συνέπεια τούτου εἶνε ὁ θάνατος τοῦ ἀσθενοῦς. Εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀσθενὴς ὑποφέρει ἐκ δυσπεψίας, κεντῶσιν αὐτὸν συνήθως διὰ μακρᾶς βελόνης μέχρις ὅτου αὕτη διέλθῃ τὸν στόμαχον ἢ τὸ ἧπαρ ἢ καὶ ἀμφότερα.

Ἄνθρωπος μαγνητισμένος.

Πολλάκις διισχυρίσθησαν οἱ ἠλεκτρολόγοι, ὅτι ὁ προσωπικὸς μαγνητισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ ὡρολογίου. Πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν ἄνω ἡ «Electrical Review» ἀναφέρει περίπτωσιν, καθ' ἣν ὑπάλληλός τις ἐργοστασίου ὡρολογίων, ἄνθρωπος ἔχων ἰσχυρὸν προσωπικὸν μαγνητισμόν, ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιεργότατα φαινόμενα παρετήρει ἐπὶ τῶν ὡρολογίων. Ἀφοῦ ἔφερεν ὡρολόγιόν τι ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, ἤρχισε τοῦτο νὰ τρέχῃ ἀκανονίστως. Δὲν συνέβαινε νὰ πηγαίνῃ λεπτά τινα ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω καθ' ἡμερονύκτιον, ὅπως γίνεται εἰς τὰ κακὰ ὡρολόγια, ἀλλὰ τὴν μίαν ἡμέραν ἐπήγαινε π. χ. ἐμπρὸς τὴν δὲ ἄλλην ὀπίσω. Καὶ τὸ ἀκριβέστατον χρονόμετρον παρεβλάπτετο ὅταν τὸ ἐφόρει ὁ ἐν λόγῳ ὑπάλληλος, ὅταν ὅμως παρελάμβανε καὶ ἐφόρει τὸ αὐτὸ ὡρολόγιον ἄλλος ἐπανελάμβανε τοῦτο τὴν κανονικήν του πορείαν καὶ ἐβάδιζεν ὡς ἄριστα.

Ρ.

Τὸ κάτωθι εἰδύλλιον μετεφράσθη πρὸ εἰκοσιπενταετίας μετά τινων ἄλλων, ἐδίδετο δὲ τὸ πρῶτον νῦν ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ εὐμενῶς εἰς τὴν «Ἑστίαν» πρὸς δημοσίευσιν, ἵνα δειχθῇ ὅτι ἔκτοτε ἐπιτυχεῖς ἐγένοντο πρασπάθειαι ὑπὲρ τῆς δημώδους γλώσσης.

Σ. τ. Δ.

ΕΙΔΥΛΛΙΑ ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ

Ο ΒΟΣΚΟΣ

Νὰν τὴν φιλήσω θέλησα μιὰ μέρα τὴν Εὐνείκα
Μὰ 'κείνη περιπαίζοντας καὶ βρίζοντας μοῦ λέγει:
« Ὄξ' ἀπ' ἐδῶ, βρωμοβοσκέ, ποῦ θὲς νὰ μὲ φιλήσῃς.
» Δὲν εἶμαι 'γὼ χωριάτικα φιλιὰ συνειθισμένη,
» Μόνε νὰ γλύφω ἔμαθα τ' ἀρχοντικὰ τὰ χείλια.
» Μήτε στὸν ὕπνο σου ποτὲ τὸ στόμα μου νὰ 'γγίξῃς.
» Οὔφ, πῶς κυττάζει! πῶς μιλεῖ! τί ἄγρια χωρατεύει!
» Πῶς μοῦ φωνάζει τρυφερά, καὶ πῶς μὲ συντυχαίνει!
» Γιὰ δὲ τί γαίτη, τί μαλλιά, τί μαλακὰ γενάκια!
» Λιγάκι ὅμως τὸ χείλι σου λὲς κ' εἶν' ἀρρωστημένο
» Κι' ἔχεις τὰ χέρια μελανά, καὶ μοῦ βρωμᾶς, βοσκέ μου.
» Φύγ' ἀπ' ἐδῶ, βωδοβοσκέ, μὴ μὲ γεμίσῃς λέρες».

Αὐτὰ σὰν εἶπε, τρεῖς φορὲς στὸν κόρφο τότε φτύνει,
κι' ἀπὸ τὰ πόδια ὡς τὴν κορφὴ μ' ἐκύτταξ' ἡ μαριόλα,
κ' ἐστράβωνε τὰ χεῖλη της, κι' ὅλο λοξὰ μ' ἐθώρει·
κι' ἐλύγιζε, 'καμάρωνε στὴν τόση ἐμορφιά της.
κι' ἐγέλασε περήφανα καὶ μὲ περιγελοῦσε.
Τὸ αἷμά μου τότ' ἄρχεψε στὲς φλέβες μου νὰ βράζῃ,
κι' ἀπὸ τὴ λύπη κόκκινος ἐγίνηκα σὰ ῥόδο,
μὰ τότε 'κείνη μ' ἔφυγε καὶ μ' ἄφησε μονάχον
νὰ καίωνται τὰ στήθια μου πῶς τέτοια ξεπλυμένη
ἐπεριγέλασεν ἐμὲ χαριτωμένο ἀγόρι!
Καλὸς δὲν εἶμαι; πέτε μου, βοσκοί μου, τὴν ἀλήθεια·
ἢ μήνα 'ξάφνου μ' ἄλλαξε καμμιὰ κακὴ νεράϊδα;
γιατί ἀνθίζαν ἄλλοτες ἀπάνου μου τὰ κάλλη
καθὼς ἀνθίζει κι' ὁ κισσὸς εἰς τοῦ δενδροῦ τὴ ῥίζα,
κι' ἐσκέπαζεν ἡ ἐμορφιὰ τὰ ῥοδομάγουλά μου,
κι' ἐχύνονταν σὰν σέλινα ἡ τρίχες στὰ μηνίγγια,
κι' ἀπάνου ἀπὸ τὰ φρύδια μου τὰ μαῦρα 'λαμποκόπα
τὸ μέτωπό μου τὸ λευκό· κι' ἀστράφτανε δυὸ μάτια
πλειὸ κι' ἀπ' αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς τῆς γαλανομαστούσας·
κ' εἶχα τὸ στόμα δροσερὸ ὡσὰν τὸ χλωροτύρι,
καὶ ἡ φωνή μου ἔρρεγεν ἀπὸ τὰ δυό μου χεῖλη
ἀπὸ τὸ μέλι πλειὸ γλυκειὰ ποῦ στάζει ὀχ τὴν κερίθρα.
Μ' ἂν θές, καὶ τὴ φλογέρα μου γλυκὰ κι' αὐτὴ λαλῶ την,
καὶ τὴ σφυρίστρα, τὸν αὐλό, ὅλα γλυκὰ τὰ παίζω,
κι' ὅλες μὲ λέγουν ἔμορφον εἰς τὰ βουνὰ ἡ κοπέλες,
κι' ὅλες ἐκεῖνες μὲ φιλοῦν, μόνον αὐτὴ δὲ θέλει,
κι' ὅτι πῶς εἶμαι δὰ βοσκὸς περνᾷ καὶ δὲ μ' ἀκούει.
Μὰ δὲ γνωρίζ' ἡ παλαβὴ πῶς ὡς κ' ἡ Ἀφροδίτη,
τρελλάθηκε κι' ἀγάπησεν ἕναν καλὸ τσοπάνη,
κι' ἔτρεχε μόνη στὰ βουνὰ νὰ βόσκῃ τὰ κοπάδια;
Δὲν ξέρει πῶς ἐφίλησε τὸν Ἄδωνι στὸν κάμπο,
καὶ πῶς στὰ δάση ἔτρεχε τὸν Ἄδωνι νὰ κλαίῃ;
Κι' αὐτὸς ὁ Ἐνδυμίωνας βοσκὸς κι' αὐτὸς δὲν ἦτο;
Μὰ ὡς τόσο καὶ βωδοβοσκὸ γλυκὰ τὸν ἐφιλοῦσε,
κι' ἀπὰν' ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο κατέβαιν' ἡ Σελήνη,
μαζί του γιὰ νὰ κοιμηθῇ στῆς Λάτμου μὲς στὰ δάση.
Καὶ σὺ δὲν κλαῖς γιὰ "να βοσκό, κακόμοιρή μου Ῥέα;
Καὶ σὺ Κρονίδη, τάχατες γιὰ "να βοσκὸ παιδάκι,
δὲν πέταξες σὰν ἀετὸς μὲ μακρυὲς φτεροῦγες;
Μὰ ἡ Εὐνείκα νὰ φιλῇ μόνη βοσκὸ δὲ θέλει!
Αὐτὴ κι' ὀχ τὴν Κυβέλη μας κι' ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτη,
κι' ὀχ τὴ Σελήνη ἐλόγιασε καλλίτερη πῶς εἶναι!
Νὰ δώσῃ ὁ θεὸς παρακαλῶ, καινούργια μου Ἀφροδίτη,
ἀπάνου μήτε στὰ βουνά, μήτε στὴ χώρα μέσα
νὰ μὴ μπορέσῃς πουθενὰ τὸν Ἄρη νὰ φιλήσῃς,
παρ' ἔρημη καὶ μοναχὴ τὲς νύκτες νὰ κοιμᾶσαι.

Γ. Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΩΝ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον θὰ ἐκδοθῇ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ἐκ τοῦ *Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας* βιβλίον περιέργον περιέχον πλουσίαν συλλογὴν ποικίλων διασκεδαστικῶν παιγνίων πρὸς τέρψιν τῶν οἰκογενειῶν κατὰ τὰς χειμερινὰς ἑσπερίδας. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἀπεσπάσαμεν τὰ ἑπόμενα δύο παίγνια.

ΤΟ ΟΜΙΛΟΥΝ ΛΕΜΟΝΙ

Παρουσιάζεις εἰς τὴν ὁμήγυριν ἓν λεμόνι, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, περνᾷς μίαν ταινίαν ἢ ἓν κορδόνι. Πατεῖς διὰ τοῦ ποδὸς τὴν κάτω ἄκραν τῆς ταινίας, ἐνῷ κρατεῖς διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὴν ἀνωτέραν ἄκραν. (Ἴδ. σχ. 1).

Σχ. 1.

Μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα κρατεῖς τὸ λεμόνι εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς ταινίας.

Τούτων γενομένων, ἀναγγέλλεις ὅτι διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως τὴν ὁποίαν κατέχεις, δύνασαι νὰ κάμῃς τὸ λεμόνι νὰ ὑπακούῃ καὶ νὰ ὁμιλῇ, καὶ ὅτι ἀμέσως θὰ δώσῃς ἀπόδειξιν τούτου.

Καὶ ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνεις εἰς τὸ λεμόνι τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν:

— Πῶς θὰ μᾶς δείχνῃς ὅτι θέλεις νὰ εἰπῇς *ναί*;

Τὸ λεμόνι καταβαίνει καὶ σταματᾷ εἰς τὸ μέσον τῆς ταινίας.

Λαμβάνεις τὸ λεμόνι διὰ τῆς χειρὸς καὶ τὸ ἀναβιβάζεις πάλιν εἰς τὸ ἀνώτατον ἄκρον τῆς ταινίας. Ἐκεῖ τὸ ἀφίνεις· τὸ λεμόνι μένει κρατούμενον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὸ ἐρωτᾷς πάλιν:

— Πῶς θὰ μᾶς δείχνῃς ὅτι θέλεις νὰ εἰπῇς *ὄχι*;

Τὸ λεμόνι ὀλισθαίνει γοργῶς ἐπὶ τῆς ταινίας καὶ καταπίπτει ἕως κάτω.

Τώρα στρέφεσαι πρὸς τὴν ὁμήγυριν καὶ ζητεῖς παρ' ἑνὸς νὰ σοῦ εἴπῃ ἕνα μικρὸν ἀριθμόν, λ. χ. κατώτερον τοῦ 5. Ζητεῖς δὲ καὶ παρ' ἑνὸς ἄλλου νὰ σοῦ εἴπῃ ἄλλον ἀριθμόν.

Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἕνας εἶπε τὸν ἀριθμὸν 2 καὶ ὁ ἄλλος τὸν ἀριθμὸν 5.

— Πολὺ καλά, ἀπαντᾷς· τώρα θὰ διατάξω τὸ λεμόνι νὰ κάμῃ τὴν πρόσθεσιν τῶν δύο αὐτῶν ἀριθμῶν.

Λαμβάνεις τὸ λεμόνι καὶ τὸ ἀναβιβάζεις πάλιν εἰς τὸ ἀνώτατον ἄκρον τῆς ταινίας. Ἔπειτα λέγεις πρὸς αὐτό:

— Εἰπέ μας, 2 καὶ 5 πόσα κάμνουν;

Τὸ λεμόνι καταβαίνει τὴν ταινίαν εἰς ἑπτὰ καταπτώσεις, ἤτοι σταματᾷ ἑπτάκις κατὰ τὴν πορείαν του.

Μετὰ τοῦτο θέτεις τὸ λεμόνι καὶ τὴν ταινίαν ἐπί τινος τραπέζης ἢ σκαμνίου, λαμβάνεις μίαν δέσμην παιγνιοχάρτων καὶ παρακαλεῖς τινα ἐκ τῆς συντροφιᾶς νὰ ἐκλέξῃ ἓν χαρτί.

Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐξέλεξε τὸ *ὀκτὼ καρώ*. Λαμβάνεις πάλιν εἰς χεῖρας τὸ λεμόνι μὲ τὴν ταινίαν, καὶ ἀπευθύνεις πρὸς αὐτὸ τὰς ἑπομένας ἐρωτήσεις:

— Τί χαρτὶ ἐπῆρεν ὁ κύριος; μπαστοῦνι;

Τὸ λεμόνι πίπτει ἕως κάτω, τουτέστιν ἀπαντᾷ *ὄχι*.

Τὸ ἀναβιβάζεις εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς ταινίας.

— Μήπως εἶνε *καρώ*;

Τὸ λεμόνι καταβαίνει ἕως εἰς τὸ μέσον τῆς ταινίας, ὅπερ δηλοῖ *ναί*, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη.

Ἄ! *καρὼ* λοιπὸν εἶναι.

Ἀναβιβάζεις πάλιν τὸ λεμόνι.

— Εἰς τὰ *καρὰ* ὑπάρχουν *φιγοῦραι*, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα χαρτιά. Μήπως εἶνε *φιγοῦρα*;

Τὸ λεμόνι καταπίπτει πάλιν ὡς κάτω, ἀπαντῶν *ὄχι*..

Τὸ ἀναβιβάζεις ἐκ νέου.

— Λοιπὸν θὰ εἶνε ἄλλο χαρτί;

Τὸ λεμόνι σταματᾷ εἰς τὸ μέσον τῆς ταινίας.

Τὸ ἀναβιβάζεις ἐκ νέου.

— Εἰπέ μου λοιπὸν τί ἀριθμὸν ἔχει τὸ χαρτὶ αὐτό;

Τὸ λεμόνι καταβαίνει εἰς ὀκτὼ καταπτώσεις, τουτέστι σταματᾷ ὀκτὼ φορὰς κατὰ τὴν κατάβασιν.

— Καλά, πολὺ καλά, ὡραῖα μοῦ ἀπήντησες.

Λαμβάνεις τὸ λεμόνι μὲ τὸ ἀριστερὸν χέρι, τὴν ταινίαν μὲ τὸ δεξιὸν ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τὸ ὁποῖον ἐπάτεις μὲ τὸν πόδα, καὶ περιτυλίσσων αὐτὴν περὶ τὴν χεῖρά σου, τὴν τραβᾷς καὶ τὴν ἐκσπᾷς ἀπὸ τὸ λεμόνι, καὶ τὴν τοποθετεῖς εἰς μέρος μὴ βλεπόμενον καλῶς ἀπὸ τοὺς παρισταμένους.

Τέλος λαμβάνεις ἓν μαχαῖρι, κόπτεις εἰς δύο τὸ λεμόνι καὶ τὸ παρουσιάζεις εἰς ὅλους διὰ νὰ δείξῃς ὅτι καμμία προετοιμασία αὐτοῦ δὲν εἶχε γίνει πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ πειράματος.

Παρασκευὴ καὶ ἐξήγησις τοῦ παιγνίου

Ἐν τούτοις τὸ παίγνιον προπαρεσκευάσθη ὁπωσδήποτε τεχνικῶς ἀλλὰ ἁπλῶς κατὰ τὸν ἑπόμενον τρόπον:

Προμηθεύεσαι ἕνα μικρὸν λεπτὸν σωλῆνα ἀπὸ τενεκέν, ὀλίγον *κυρτὸν ἐν τῷ μέσῳ*, ἔχοντα τόσον πλάτος ὥστε νὰ διέρχεται δι' αὐτοῦ ἡ ταινία, καὶ κατ' ἰδίαν, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἄλλων, εἰσάγεις τὸν σωλῆνα αὐτὸν εἰς τὸ λεμόνι. Ὁ σωλὴν πρέπει νὰ ἔχῃ τόσον μῆκος, ὥστε νὰ μὴ ἐξέχῃ οὔτε ἀπὸ τὸ ἓν οὔτε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ λεμονίου. Πλὴν τούτου τὸν σωλῆνα εἰμπορεῖς νὰ χρωματίσῃς μὲ τὸ ἴδιον χρῶμα τῆς ταινίας.

Ὡς πρὸς τὴν ταινίαν, αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ μῆκος περίπου 1 μέτρου καὶ 20 ἑκατοστῶν. Τὸ ἐπάνω της ἄκρον καταλήγει εἰς κόμβον στερεόν, τὸν ὁποῖον κρατεῖ τὸ ἀριστερὸν χέρι· εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῆς ταινίας εἶνε προσηρτημένον σιδηροῦν σύρμα, μακρὸν ὅσον τὸ διπλάσιον μῆκος τοῦ λεμονίου καὶ εὐλύγιστον.

Τούτων οὕτως ἐχόντων παρουσιάζεις εἰς τοὺς θεατὰς τὸ λεμόνιον μὲ τὸν σωλῆνα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἐπιδεικνύεις αὐτὸ καλῶς, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ δώσῃς εἰς χεῖράς των. Λαμβάνεις εἶτα τὸ κάτω ἄκρον τῆς ταινίας καὶ εἰσάγεις αὐτήν, τῇ βοηθείᾳ τοῦ σιδηροῦ σύρματος, ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τοῦ ἐν τῷ λεμονίῳ εὑρισκομένου, καὶ ἐξάγεις αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ λεμονίου διαπερῶν αὐτὸ κατὰ μῆκος (Ἴδ. σχ. 2).

Σχ. 2.

Μετὰ τοῦτο ἀφαιρεῖς τὸ σύρμα ἀπὸ τὸ ἄκρον τῆς ταινίας καὶ πατεῖς τὸ ἄκρον αὐτὸ διὰ τοῦ δεξιοῦ ποδός, καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα λαμβάνεις τὸ ἀνώτατον ἄκρον τῆς ταινίας, ὅπου εἶνε ὁ κόμβος.

Ὅταν οὕτω κρατῇς τὴν ταινίαν, θὰ συμβῇ ὥστε, κάθε φορὰν ποῦ τὸ λεμόνι εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐπάνω μέρος, ἅμα ἡ ταινία εἶνε τεντωμένη, νὰ ἐπιφέρῃ διὰ τῆς καμπύλης ἣν σχηματίζει ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ λεμονίου πίεσίν τινα εἰς τὸ μέσον τοῦ κυρτοῦ μέρους τοῦ σωλῆνος. Ἡ πίεσις αὕτη ἀρκεῖ διὰ νὰ σταματᾷ τὸ λεμόνι ὅταν κατέρχεται. Ὅθεν εἰμπορεῖς εὐκόλως

Σχ. 3.

νὰ σταματᾷς τὸ λεμόνι κατ' ἀρέσκειαν ἢ νὰ τὸ ἀφίνῃς νὰ κατέρχεται, τεντόνων ἢ χαλαρόνων τὴν ταινίαν.

Ἡ μεγαλειτέρα ἔκπληξις ἐκ τοῦ παιγνιδίου εἶνε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν κόπτεται εἰς τὸ μέσον τὸ λεμόνι πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι δὲν εἶχε γείνει καμμία προπαρασκευὴ αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο, ὡς ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω, περιτυλίσσεις τὸ κάτω ἄκρον τῆς ταινίας εἰς τὴν χεῖρά σου μέχρι τοῦ μέρους ὅπου ἐγγίζει τὸ λεμόνι, καὶ τραβᾷς διὰ μιᾶς δυνατά. (Ἴδε τὸ παρατιθέμενον σχ. 3). Ἕνεκα τοῦ κόμβου, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς ταινίας, αὕτη ἐξερχομένη τοῦ λεμονίου θὰ συμπαρασύρῃ καὶ τὸν μικρὸν σωλῆνα. Θὰ μείνῃ λοιπὸν τὸ λεμόνι ἐλεύθερον ἀπὸ τὸ μικρὸν μηχάνημα, καὶ εἰμπορεῖς νὰ τὸ κόψῃς εἰς τὸ μέσον χωρὶς φόβον νὰ παρατηρηθῇ ἡ θέσις τὴν ὁποίαν κατεῖχεν ὁ σωλήν.

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐκτελεῖται κατὰ δύο τρόπους, καὶ κατὰ τοὺς δύο δὲ πρέπει ἡ συντροφιὰ ὅλη νὰ καθίσῃ πέριξ μεγάλης τραπέζης ἔχουσα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς γραφήν.

Ὁ *γραμματικός*, τουτέστιν ἐκεῖνος ὅστις διευθύνει τὸ παιγνίδι, διανέμει εἰς ἕκαστον τῆς συντροφιᾶς ἓν τεμάχιον χάρτου λευκοῦ.

Ὅταν συμφωνηθῇ νὰ παιχθῇ τὸ παιγνίδι κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον, γράφουσιν ὅλοι εὐαναγνώστως τὸ ὄνομά των ἐπὶ τοῦ χάρτου ὅστις τοῖς ἐδόθη, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν εἰς τὸν *γραμματικόν*, ὅστις τότε ἀνακατόνει ὅλα τὰ τεμάχια τοῦ χάρτου καλῶς, καὶ δίδει πάλιν εἰς ἕκαστον ἀνὰ ἓν ἐξ αὐτῶν τὸ τυχόν, χωρὶς νὰ ἴδῃ ἄλλος τις ποῖον ὄνομα ἔλαβεν ἕκαστος. Τότε δὲ οἱ λαβόντες τὰ χαρτία μὲ τὰ ὀνόματα, χωριστὰ ἕκαστος καὶ μυστικά, γράφει ὑποκάτω τοῦ ὀνόματος τὸ ὁποῖον τοῦ ἔλαχε τὴν γνώμην του περὶ τοῦ προσώπου τούτου, διπλόνει τὸ χαρτάκι του, καὶ τὸ δίδει πάλιν εἰς τὸν *γραμματικόν*, ὅστις ἀροῦ τὰ πάρῃ ὅλα ὀπίσω, τὰ ἀνακατόνει ἐκ δευτέρου, καὶ ἀρχίζει ἀναγινώσκων ἓν ἕκαστον μεγαλοφώνως, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς κανένα νὰ ἴδῃ τὰ χειρόγραφα. Ἀροῦ δὲ τελειώσῃ ἡ ἀνάγνωσις, σχίζονται ὅλα τὰ τεμάχια ἐκεῖνα, ἢ ῥίπτονται 'ς τὴ ρωτιά, πρὸς ἀποφυγὴν διενέξεων καὶ μαλωμάτων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προκύψουν ἀπὸ τινας κακεντρεχεῖς γνώμας, ἂν ἐγίνοντο γνωστοὶ οἱ γράψαντες αὐτὰς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος.

Ἐπειδὴ τὸ παιγνίδι δύναται τοιουτοτρόπως νὰ καταλήξῃ εἰς προσωπικὰς ἀντεγκλήσεις ἐπικινδύνους, ἰδοὺ δεύτερος τρόπος καθ' ὃν δύναται νὰ παιχθῇ ἄνευ κανενὸς ἀτόπου.

Ὅταν ὁ *γραμματικὸς* διανείμῃ τὰ χαρτία, ὁ καθεὶς προσλαμβάνει ψευδές τι ὄνομα κατ' ἀρέσκειαν οἱονδήποτε, καὶ ἀροῦ γράψῃ τὸ ἀληθὲς ὄνομά του ἐπὶ τοῦ τεμαχίου χάρτου, γράφει κατόπιν καὶ τὸ ψευδὲς τοῦτο ὄνομα, χωρὶς ὁ γείτων του νὰ ἴδῃ αὐτό. Τούτου γενομένου, ὁ *γραμματικὸς* συνάζει τὰ δελτία, καὶ ἔπειτα ἐπὶ ἄλλων ἰσαρίθμων δελτίων λευκῶν μεταγράφει μόνον τὰ ψεύτικα ὀνόματα ἑνὸς ἑκάστου τῶν παιζόντων, ἀνακατόνει τὰ δελτία καὶ τὰ διαμοιράζει πάλιν εἰς τοὺς παίζοντας, οἵτινες ἔχοντες τώρα ὑπ' ὄψιν των ἓν ἄγνωστον ὄνομα, βασανίζουν τὸν νοῦν των νὰ μαντεύσουν εἰς τίνα ἄρα νὰ ἀνήκῃ τὸ ὄνομα αὐτό, καταλήγουν τέλος εἰς ἓν οἱονδήποτε, γράφουν ὑποκάτω τὴν γνώμην των μὲ ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τώρα, καὶ ὑπογράφουν τὸ δελτίον μὲ τὸ ψεύτικόν των ὄνομα. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον συμβαίνει πολλάκις νὰ ἐγκωμιάσῃ τις πρόσωπον, τοῦ ὁποίου ἄλλως δὲν θὰ ἐφείδετο, ἂν ἐγνώριζε περὶ τίνος πρόκειται, καὶ νὰ τραυματίσῃ ἀνηλεῶς ἄλλο, πρὸς τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθύμει πολὺ νὰ φανῇ λίαν φιλόφρων. Ἐκ τούτου προέρχονται ἀστειότατα *ἀλλαντάλλων*, δύναται δὲ ὁ *γραμματικός*, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὅλων τῶν δελτίων, νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ ἀληθῆ ὀνόματα τῶν γραψάντων ὅλων, ἀλλ' οὐδεὶς τότε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ θυμώσῃ διὰ κακήν τινα περὶ αὐτοῦ γνώμην γραφεῖσαν ἢ νὰ κομπάσῃ δι' ἐπαίνους, οἵτινες τῷ ἀπενεμήθησαν κατὰ τύχην.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Συνεδρίασις τῆς 25 Νοεμβρίου. Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην, 25 Νοεμβρίου, ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου ἱδρυτοῦ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης Βίγκελμανν, ἔγινεν ἡ ἔναρξις τῶν δεκαπενθημέρων χειμερινῶν συνεδριάσεων τῆς γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς. Τὸν λόγον εἶχον ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος γραμματεὺς αὐτῆς κ. κ. Δαῖρπφελδ καὶ Βόλτερς. Ὁ κ. Δαῖρπφελδ ὡμίλησε περὶ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν Τροίᾳ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ γενομένων ἀνασκαφῶν δαπάνῃ τῆς κυρίας Σοφίας Σλῆμανν. Αἱ ἐργασίαι αὗται, περὶ ὧν ὁ λαλῶν καὶ ἐν τῷ προτελευταίῳ τεύχει τῶν Mittheilungen συνοπτικάς τινας πληροφορίας παρέσχε, χαρακτηρίζουσι νέον λίαν σπουδαῖον στάδιον τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει τοῦ Πριάμου ἀρχαιολογικῶν καὶ ἱστορικῶν ἐρευνῶν. Μετὰ τὰς πρώτας τοῦ μεγάλου σκαπανέως τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ἐργασίας, τοῦ μακαρίτου Ἑρρίκου Σλῆμανν, γενικῶς ἐπιστεύθη ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ δευτέρου στρώματος πόλις, ἐν ᾗ καὶ ὁ χρυσοῦς θησαυρὸς εὑρέθη, ἦτο ἡ Πέργαμος τοῦ Πριάμου, τουτέστιν ἡ πόλις ἐκείνη ἥτις πρὸ τοῦ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀποικισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ἤκμασε καὶ ἐν πολέμῳ τινὶ διὰ πυρκαϊᾶς κατεστράφη, ὡς ὁ Ὅμηρος αὐτὸς πραγματικῶς ἐν τῇ Ἰλιάδι τὸ τέλος τῆς ἱερᾶς Ἰλίου προσημαίνει. Ὀλίγον ὅμως πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὁ Σλῆμανν μετὰ τοῦ κ. Δαῖρπφελδ συνεχίζων τὰς ἐρεύνας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἰσσαρλίκ, ὡς ὀνομάζεται σήμερον ἡ πάλαι Τροία, παρετήρησεν ὅτι τὸ ἕκτον στρῶμα ἐκρυπτεν ἐρείπια πολὺ σπουδαιότερα τῶν τῆς δευτέρας ἐκείνης πόλεως. Ὁ θάνατος αὐτοῦ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1890 ἔθηκε κατόπιν τέρμα εἰς τὰς νέας ταύτας ἐρεύνας, ἀλλ' ἡ κυρία Σλῆμανν ὑπεσχέθη ἔτι τότε νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐν τῷ σημείῳ τοῦτῳ τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ἐξεπλήρωσε κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, χορηγήσασα δεκακισχίλια φράγκα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀπεδείχθη λοιπὸν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δαῖρπφελδ γενομένων ἀνασκαφῶν, βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Βερολίνῳ προϊστορικοῦ μουσείου, τοῦ ἐν Βερολίνῳ ἀρχαιολόγου κυρίου Μπρύκνερ καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀρχιτέκτονος κ. Βίλμπεργ, ὅτι ἡ ἕκτη πόλις ἦτο ἡ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἀκμάσασα, καθ' οὓς ἤνθησεν ἐν Ἑλλάδι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ἑλλήνων ἢ Μυκηναίων ὡς λέγονται πολιτισμὸς (περὶ τὸ 1500 - 1100 πρὸ Χριστοῦ), ἤτοι ἡ Πέργαμος τοῦ Πριάμου. Πλὴν τῶν ἐγχωρίων ὑπομελάνων ἀγγείων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Σλῆμανν ὁρμώμενος ὠνόμασε τὴν πόλιν ταύτην «Λυδικήν», εὑρέθησαν καὶ πλῆθος θραυσμάτων καί τινων ἀκεραίων *μυκηναίων* ἀγγείων, ἅτινα δηλοῦσι σαφῶς ὅτι σύγχρονος αὕτη ἦτο τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος καὶ τῶν ἄλλων σπουδαίων κέντρων τοῦ Μυκηναίου πολιτισμοῦ. Εἰς σημεῖά τινα ἀπεκαλύφθη καὶ ὁ μέγας τῆς ἀκροπόλεως περίβολος, πολὺ εὐρύτερος τοῦ τῆς δευτέρας πόλεως καὶ ἴσος πρὸς τὸν τῆς Τίρυνθος, ἰσχυρότατος δὲ διότι τὰ τείχη ἐκ λίθων κατειργασμένων συνιστάμενα δεικνύουσι πλάτος 5 μέτρων. Καὶ ἄλλων δὲ μεγάλων κτιρίων (μεγάρων πιθανῶς ἢ ναῶν) τὰ ἐρείπια ἀπεκαλύφθησαν, προσόμοια τῶν ἐν Τίρυνθι καὶ Μυκήναις. Ὁ παρὰ τὴν ΒΑ γωνίαν πύργος τοῦ περιβόλου τούτου εἶνε ὀχυρώτατος (πλάτους 20 μέτρων). Τὸ 7ον καὶ 8ον στρῶμα ἀντιστοιχοῦσιν ὡς γνωστὸν πρὸς τὴν ἀρχαιοτέραν ἑλληνικὴν πόλιν (τὴν Αἰολικήν) καὶ τὴν ἐπὶ Μακεδόνων, τὸ 9ον ὅμως φέρει προφανῆ τὰ ἴχνη τῆς ῥωμαϊκῆς πόλεως. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ κτίζοντες τὸν μέγαν τῆς Ἀθηνᾶς ναὸν ἐν τῇ πατρίδι τοῦ προπάτορος αὐτῶν Αἰνείου ἔφθασαν μέχρι τοῦ 6ου στρώματος καὶ ἐκεῖ φαίνονται ἔτι μετὰ τῶν παλαιοτάτων τειχῶν τὰ θεμέλια τῶν ῥωμαϊκῶν κτισμάτων. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὅμως ἐνιαχοῦ ἐξωμάλισαν τὸ ἔδαφος οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οὕτως κατεστράφη τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς Ἰλίου τοῦ Πριάμου, ὅπου ἦτο τῆς τρωϊκῆς Ἀθηνᾶς ὁ ναός. Διὰ τοῦτο ἐνταῦθα ἐξέλιπον τὰ ἴχνη τῆς παλαιοτάτης πόλεως. Εἶνε περίεργον ὅτι καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς κτιρίοις τῆς προομηρικῆς ταύτης πόλεως ἀποδεικνύεται ὁ ποιητὴς οὐχὶ ἐκ φαντασίας περιγράψας τὴν λαμπρότητα τῆς αὐλῆς τοῦ Πριάμου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ γνώσεως τῶν πραγμάτων. Εἰς τὸν κ. Δαῖρπφελδ ὑπεσχέθησαν ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ χρηματικὴν χορηγίαν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδαιοτάτων τούτων ἀνασκαφῶν. Πόσον μεγάλη εἶνε ἡ ἀρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ αὐτῶν ἀξία εἶνε προφανές, διότι ἂν ἡ ἕκτη πόλις, σύγχρονος τοῦ μυκηναίου πολιτισμοῦ, ἀνήκει εἰς τὴν δευτέραν πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδα, ἡ ἐν τῷ δευτέρῳ στρώματι βεβαίως ἀνήκει εἰς τὴν τρίτην χιλιετηρίδα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐν Εὐρώπῃ τοὐλάχιστον οὐδὲν μνημεῖον τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος διεσώθη. — Ὁ κ. Βόλτερς ἀνέπτυξε κατόπιν διὰ μακρᾶς ἐπιστημονικῆς ἀναλύσεως τὸ ζήτημα περὶ τῶν λεγομένων *Καρυατίδων* τοῦ Ἐρεχθείου. Εἶνε γνωστὴ ἡ ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ἀρχιτέκτονος Βιτρουβίου δοθεῖσα ἐξήγησις τοῦ ὀνόματος αὐτῶν ἐκ τῶν αἰχμαλωτίδων δῆθεν γυναικῶν τῆς μικρᾶς Πελοποννησιακῆς πόλεως Καρυῶν. Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη ἐλέγχεται ἀνυπόστατος. Αἱ ἐν τῇ πανηγύρει τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος ἐν Καρυαῖς ὀρχηστρίδες κόραι ἔδωκαν βεβαίως τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς τὰς ὑπὸ τῆς τέχνης πολλαχῶς παριστανομένας ὀρχηστρίδας, ἀλλ' οὔτε αὗται ἐξηγοῦσι τὴν ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ χρῆσιν τῶν τὴν ὀροφὴν ὑποβασταζουσῶν κορῶν οὔτε αἱ κανηφόροι τῆς πομπῆς τῶν Παναθηναίων. Ἐν τῇ περιφήμῳ ἐπιγραφῇ περὶ ἐξακολουθήσεως τῆς οἰκοδομίας τοῦ Ἐρεχθείου περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐν ᾗ πολλὰ μέρη τοῦ ναοῦ ἀναφέρονται, αἱ «κόραι» αὗται ἀκριβῶς οὕτως ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς ὀνομάζονται. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶνε ἀόριστον ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἀναφερόμενα ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ, οἷον ὁ «ἀνὴρ» ὁ ἐκ δεξιῶν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν γλυπτῶν τοῦ ναοῦ παραστάσεων. Τοιουτοτρόπως μέχρι σήμερον οὐδὲν ἀκριβὲς οὔτε περὶ τοῦ ὀνόματος οὔτε περὶ τῆς σημασίας τῶν κορῶν τούτων ὡς καὶ τῆς καταγωγῆς αὐτῶν ὡς ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν γνωρίζει ἡ ἐπιστήμη. Τὸ ἔδαφος ὅμως τῆς Ἑλλάδος ἴσως κρύπτει ἀκόμη ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ εὑρήματα, τὰ ὁποῖα θὰ δείξωσί ποτε τὴν ὁδὸν καὶ πρὸς τοῦ ζητήματος τούτου τὴν λύσιν.

ΑΝΑ ΤΟ ΑΣΤΥ

Ὅταν αἱ ἐφημερίδες θέλουν νὰ παραστήσουν κάτι τι ἔκτακτον καὶ πρωτοφανές, μεταχειρίζονται τὴν φράσιν «οὐδὲ οἱ γεροντότεροι τὸ ἐνθυμοῦνται.» Δὲν εἶνε καμμία ὑπερβολή ἂν εἴπωμεν σήμερον καὶ ἡμεῖς: οὐδὲ οἱ γεροντότεροι ἐνθυμοῦνται τὰς τελευταίας βροχάς. Βρέχει νυχθημερόν, ἀκαταπαύστως, ραγδαίως. Διὰ νὰ λάβετε ἰδέαν τῆς πλημμύρας αὐτῆς καὶ νὰ φαντασθῆτε τὰς ἀνωμαλίας καὶ τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ἐπροξένησεν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μάθετε ὅτι τὸ ποσὸν τῆς βροχῆς, ἡ ὁποία κατέπεσε τὰς ἡμέρας αὐτάς, ἰσοδυναμεῖ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Μετεωρολογικοῦ τμήματος τοῦ ἡμετέρου Ἀστεροσκοπείου, σχεδὸν μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ τῆς βροχῆς, ἡ ὁποία κατέπεσε καθ' ὅλον τὸ περυσινὸν ἔτος!

✣

Εἰς τὴν ἐν Σικάγῳ παγκόσμιον Ἔκθεσιν, δύο Ἕλληνες ἐπρόκειτο ὡς γνωστὸν νὰ ἐκτεθοῦν: εἷς ἐστιγματισμένος, ὁ ἄλλως λεγόμενος κατάστικτος ἄνθρωπος — ὁ ὁποῖος ἐβεβαιώθη πλέον ὅτι δὲν εἶνε ὁ Τζαβέλας, ὅπως ἰσχυρίζετο, — καὶ εἷς ἀστιγμάτιστος, ὁ δάσκαλος Ζεύς, ὁ γνωστὸς ἀθηναϊκὸς τύπος, μὲ τὴν ὡραίαν κεφαλήν, τὴν χρησιμεύσασαν πολλάκις εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν καλλιτέχνας ὡς πρότυπον Διός. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἡ τύχη ἀγνοεῖται· ἀλλὰ τοῦ δευτέρου καὶ γνωστὴ εἶνε καὶ θλιβερά. Τοὺς Ἀμερικανοὺς δὲν συνεκίνησε διόλου ἡ Ὀλύμπιος καλλονή του καὶ ὁ ἔκπτωτος Ζεὺς περιφέρεται ἐκεῖ πάμπτωχος, ἐλεεινός, λιμοκτονῶν, καὶ γράφων συγκινητικὰς ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐδῶ φίλους του, ἐξορκίζων αὐτοὺς νὰ του στείλουν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τῆς ἀρχαίας εὐκλείας τὰ ἐδάφη. Ἂς τὸν εἰσακούσουν τὸν δυστυχισμένον αὐτὸν ἐξόριστον θεόν!...

✣

Νέος κομψὸς καὶ ὡραῖος, οὔτε εἴκοσι ἐτῶν, μὲ λεπτοὺς τρόπους, μὲ ἐνδύματα τοῦ συρμοῦ, στίλβων, μυρωμένος. Θά τον ἐξελάμβανες τοὐλάχιστον ὡς υἱὸν τραπεζίτου — καὶ δὲν εἶνε παρὰ λωποδύτης, πρὸ μικροῦ ἐξελθὼν ἐκ τῶν φυλακῶν, ὅπου εἶχεν ἐκτίσει ποινὴν διὰ διαφόρους κλοπάς. Τὸ παλαιὸν ὅμως ἐπάγγελμα δὲν τὸ ἐλησμόνησε καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰς οἰκίας καὶ νἀφαιρῇ πᾶν ὅ,τι εὕρισκε πρόχειρον. Ἕως οὗ τὸν συνέλαβεν ἡ Ἀστυνομία! Ἐκ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γενομένης ἐρεύνης ἀπεδείχθη, ὅτι δὲν ἦτο μόνον κλέπτης χρημάτων καὶ ὡρολογίων ἀλλὰ καὶ διαφόρων καρδιῶν, διότι τοῦ εὗρον ἐπάνω του πολλὰς ἐρωτικὰς ἐπιστολὰς διαφόρων γραφικῶν χαρακτήρων. Διατί ὄχι; Νέος τόσον εὔμορφος καὶ κομψός!...

✣

Ἐνθυμεῖσθε τὴν ἱστορίαν τῆς Βαυκίδος καὶ τοῦ Φιλήμονος; Ἐπανελήφθη κατ' αὐτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἀπέθανεν εἷς γέρων καὶ τὴν ἑπομένην ἀμέσως καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς λύπης τὸν ἠκολούθησεν εἰς τὸν τάφον καὶ ἡ γηραιὰ σύζυγός του. Ὁ διπλοῦς αὐτὸς θάνατος τοῦ ἀγαπημένου ἀνδρογύνου συνεκίνησε βαθέως τὴν συνοικίαν τῆς Νεαπόλεως, ἡ ὁποία, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος σήμερον, ἐπίστευεν ὅτι εἶχεν ἐκλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ἡ συζυγικὴ ἀγάπη. τόσον θερμὴ καὶ ζωηρά, μὲ ὅλην τῆς ἡλικίας τὴν χιόνα.

✢

Σᾶς ἔτυχε ποτὲ νὰ καταπίετε . . . περόνην τραπέζης; Αὐτὸ μόνον εἰς τοὺς θαυματοποιοὺς ἐγνωρίζομεν ὅτι συμβαίνει καμμίαν φοράν, ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι τὸ ἔπαθε καὶ νεᾶνις ἀθηναία, δεκαεξάετις, πρὸ τριῶν μηνῶν φέρουσα ἐν τῷ στομάχῳ σεβαστῶν διαστάσεων περόνην. Μεθ' ὅλους τοὺς ἐπαίνους τοὺς ὁποίους αἱ ἐφημερίδες ἐπεδαψίλευσαν εἰς τὸν ἰατρόν, ὁ ὁποῖος μὲ πολλὴν δεξιότητα ἔκαμεν εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τὴν ἐγχείρησιν καὶ ἐλύτρωσε τοῦ περιττοῦ καὶ ἀχωνεύτου βάρους τὸν στόμαχον τῆς νεάνιδος, νομίζομεν ὅτι πολὺ δυσκολώτερον εἶνε νὰ καταποθῇ μία περόνη, παρὰ νὰ ἐξαχθῇ. Ὥστε τὴν νεάνιδα θαυμάζομεν πολὺ περισσότερον τοῦ ἰατροῦ. Ἐν τούτοις ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχεν, εἶνε δὲ βέβαιον ὅτι ἡ ἀσθενὴς θὰ σωθῇ, ἂν ἀνθέξῃ εἰς τὴν πεῖναν, διότι, μὴ ἀπορεῖτε, μετὰ τοιαύτην ἐγχείρησιν ὁ στόμαχος πρέπει νὰ μείνῃ κενὸς ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον.

✢

Ὁ νεαρὸς πρίγκηψ Ναβὰβ τοῦ Ραμπού, ὁ ὁποῖος μετὰ τῆς πολυαρίθμου ἀκολουθίας του διέτριψεν ἐπ' ὀλίγον ἐν Ἀθήναις, ἐκίνησε ζωηρῶς τὴν περιέργειαν τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ. Ἐν αὐτῷ ὅμως οἱ περίεργοι δὲν εἶδον κανένα παράδοξον τύπον ἀγριανθρώπου. Ὁ ἰνδὸς ἐκεῖνος ἡγεμονόπαις εἶνε πλέον ἄγγλος, ἐξευγενισμένος, πολιτισμένος, λεπτοφυὴς καὶ ὠχρός, ρομαντικὸς καὶ ἐρωτευμένος. Κατέλυσεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ὅπου ἐνδιητᾶτο ὡς λεπτεπίλεπτος εὐρωπαῖος ἀριστοκράτης. Περισσότερον ἐξ ὅλων ἀξιοπερίεργος ἦτο ἐκ τῆς συνοδείας τοῦ πρίγκηπος ὁ φακίρης, ὁ ὁποῖος ἔσφαζε τὰ κοτοπούλια μ' ἐξορκισμοὺς καὶ τὰ ἔψηνε χορεύων περὶ αὐτὰ καὶ τὰ ἔτρωγεν ᾄδων καὶ προσευχόμενος.

✢

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἅμαξα ἐλαύνουσα ἀπὸ ρυτῆρος —ἡ φράσις στερεότυπος—παρέσυρε καὶ ἐτραυμάτισεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ κυρίαν τινὰ ἀγγλίδα. Ἕως ἐδῶ, τὸ πρᾶγμα σύνηθες εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ ἠξεύρετε ποία ἦτο ἡ μόνη παράκλησις τῆς ἀγγλίδος, πρὸς τοὺς σπεύσαντας νὰ περιποιηθοῦν αὐτὴν ἀξιωματικούς; Νὰ μὴ τιμωρηθῇ ὁ ἁμαξηλάτης, διότι δὲν ἔπταιεν αὐτός, ἀλλ' ἐκείνη, ἡ ὁποία εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ βαδίζῃ ἐν μέσῃ ὁδῷ ἀμερίμνως.

Ἡ ἀγαθὴ ἀγγλίς! Ἐνόμισεν ὅτι τιμωροῦνται καὶ ἐδῶ οἱ ἁμαξηλάται οἱ παρασύροντες καὶ τραυματίζοντες τοὺς διαβάτας! . . .

✢

Κύριός τις πολὺ ἐρωτύλος, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ ἤδη γέρων, ἐπισκέπτεται κυρίαν, τῆς ὁποίας ὀνειρεύεται τὴν κατάκτησιν· ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα τὴν εὑρίσκει συνομιλοῦσαν ἀρκετὰ ζωηρῶς καὶ ὑπόπτως μετὰ νεανίσκου εἰκοσαετοῦς. Ἔμεινεν ὀλίγον καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ.

— Ὤ, καθῆστε, κύριε! τῷ εἶπεν ἡ κυρία.

— Ἄ, ὄχι βιάζομαι.

Καὶ φεύγων ἀφῆκε τὸ πάρθιον αὐτὸ βέλος:

— Σᾶς ἀφίνω τὸ πεδίον ἐλεύθερον.

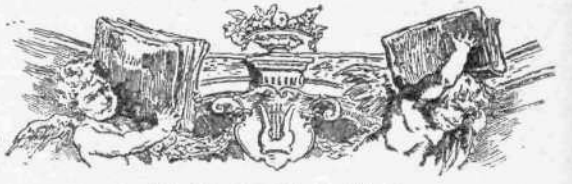

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ἡ ἐπίσημος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ δεξίωσις τοῦ Τυρὼ Δανζέν, ὡρίσθη διὰ τὴν 14 Δεκεμβρίου (ἔ. ν.). Εἰς τὸν εἰσιτήριον λόγον τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ θὰ ἀπαντήσῃ ὁ Ἰούλιος Κλαρετί.

— Ὁ κ. Π. Ἀξιώτης, ὁ γνωστὸς μεταφραστὴς τῶν *Μύθων* τοῦ Κριλώφ, μετέφρασεν ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ εἰς ἰάμβους καὶ τὸν *Δαίμονα*, τὸ ἔξοχον ποίημα τοῦ Λερμοντώφ. Ἡ μετάφρασις αὕτη πρὶν δημοσιευθῇ, θὰ ἀναγνωσθῇ μίαν ἑσπέραν εἰς τὸν *Παρνασσόν*.

— Μετὰ ἓν ἔτος ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐκδοθῇ εἰς τόμος ἀνεκδότων ἔργων τοῦ Ρενάν, ἀναμνήσεων, ἀποσπασμάτων, σημειώσεων καὶ καθεξῆς. Ἤδη ἡ χήρα τοῦ μεγάλου συγγραφέως κατατάσσει τὰ χειρόγραφά του. Ἄπειρος εἶνε ὁ σωρὸς τῶν χαρτίων, τὰ ὁποῖα κατέλιπεν ὁ Ρενάν. Εἶχε τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ φυλάσσῃ ὅλας τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας ἐλάμβανε, μέχρι τῶν πλέον ἀσημάντων. Οὕτω, τρεῖς μῆνες ὁλόκληροι ἐχρειάσθησαν εἰς τὴν κυρίαν Ρενὰν διὰ νὰ κατατάξῃ μόνον τὰς ἐπιστολάς, τὰς σχετιζομένας μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ *Βίου τοῦ Ἰησοῦ*.

— Περιεργότατον βιβλίον ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ Παύλου Στάπφερ. Ἐπιγράφεται *Ἡ Φιλολογικὴ Φήμη*, ἐν αὐτῷ δὲ ὁ εὐφυὴς συγγραφεὺς πειρᾶται διὰ σειρᾶς παραδειγμάτων νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν δημοτικότητα ἑνὸς βιβλίου δὲν ἀρκεῖ οὔτε ἡ εὐφυΐα, οὔτε πολλάκις ἡ μεγαλοφυΐα, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλα μέσα ἀνεξάρτητα ὅλως τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου καὶ τοῦ συγγραφέως. Φαίνεται ὅτι ὁ Στάπφερ αἰσθάνεται πολλὴν ἀγανάκτησιν διὰ τὸ ἄδικον τοῦτο, ὅλην του δὲ τὴν πικρίαν ἐκχύνει εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου του.

— Εἰς ἕνα τόμον ἐσχάτως ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Δελαγκράβ ἐν Παρισίοις καὶ ἐπιγραφόμενον *Μουσικὴ Ψυχολογία*, ὁ Κάμιλλος Μπελαίγκ συνήνωσε διαφόρους αὐτοῦ περὶ μουσικῆς μελέτας, τῶν ὁποίων ἡ ἐπικρατοῦσα ἰδέα εἶνε ὅτι τὸ ἐν τῇ μουσικῇ ὡραῖον ἔγκειται κυρίως ἐν τῇ *ἐκφράσει*. Τὴν ἰδέαν ταύτην ἀμφισβητοῦν πολλοὶ αἰσθητικοί, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τούτου, τὸ βιβλίον τοῦ κριτικοῦ τῆς Revue des deux Mondes εἶνε ἀξιανάγνωστον διὰ τὴν διαύγειαν τοῦ ὕφους, τὴν διαλεκτικὴν καὶ τὴν πληθὺν τῶν εἰδικῶν γνώσεων.

— «La villa Bon Accueil» ἐπιγράφεται τεῦχος ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ καταστήματος Ὄλλενδορφ πρὸς τιμὴν τοῦ ἐσχάτως ἀποθανόντος συγγραφέως Λέοντος Κλαδέλ. Ἐν αὐτῷ ἔλαβον μέρος διὰ σελίδων, διαπνεομένων ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν Κλαδὲλ βαθείας ἐκτιμήσεως, ὁ Δωδέ, ὁ Ζολᾶ, ὁ Ἀλεβύ, ὁ Σιμών, ὁ Κοππέ, ὁ Κλαρετί, ὁ Μαλώ, ὁ Τεριέ, ὁ Σὸλλ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων γάλλων συγγραφέων.

Ἐπιστημονικά

Κατὰ τὴν 15/27 Μαρτίου τοῦ 1894 ἀπεφασίσθη νὰ συγκροτηθῇ ἐν Ρώμῃ τὸ ἑνδέκατον διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ παραστῶσιν οἱ διασημότεροι τῶν ἐπιστημόνων τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου. Τὰ καλὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἐπέφερον αἱ προηγούμεναι συνελεύσεις, ἐνεθάρρυναν τὴν ἰταλικὴν κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς τὴν νέαν ταύτην συγκρότησιν, ἀνεκοίνωσε δὲ τὴν ἀπόφασίν της δι' ἐγκυκλίου ἐγγράφου πρὸς πάσας τὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ πρεσβείας, ὅπως ἐξ ὀνόματός της προσκαλέσουν τὰς διαφόρους κυβερνήσεις, νὰ λάβωσι δι' ἀντιπροσώπων μέρος. Ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις προσκληθεῖσα θὰ συμμετάσχῃ βεβαίως αὐτοῦ, δὲν ἀπεφάσισεν ὅμως ἀκόμη τίνας ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπιστημόνων θ' ἀποστείλῃ, ὅπως παρακαθίσωσιν ὡς μέλη τοῦ συνεδρίου τούτου.